

ZPRÁVODAJ

2/2013 Místní akční skupiny Posázaví

EDITORIAL

Člověk mění... a příroda mění. Přesvědčili jsme se o tom při sestavování stránek tohoto zpravodaje, jehož velká část je věnována osmému ročníku tradiční jarní čistoty řeky Sázavy. Radovali jsme se, že po letech konečně výrazně ubylo odpadu sesbíraného z její hladiny a břehů. Bylo to ale předčasné. Jen pár týdnů po důkladném úklidu totiž o sobě dal vědět přírodní živel zvaný povodeň. Jindy klidná Sázava se změnila v dravou řeku. Co k nám její proud asi přinesl? To poznáme až za rok při dalším ročníku Čisté řeky Sázavy. Ale troufám si už teď tvrdit, že křivka sesbíraného odpadu opět prudce stoupne. Nepředbíhejme však. Přečtěte si raději o tom, jak se letos dobrovolníci činili a co všechno na řece zažili.

Příprava nové strategie rozvoje regionu Posázaví pokročila do závěrečné fáze. Máme za sebou regionální konferenci, která stanovila hlavní témata. O tom, která to jsou, se dozvíte na následujících stránkách zpravodaje. Přinášíme také informace o dalších zajímavých projektech, které se v Posázaví zrealizovaly s pomocí dotace ze Strategického plánu Leader.

Řeky se mění je název nového partnerského projektu, který společně realizují místní akční skupiny Posázaví o.p.s., Lípa pro venkov o.s., Královská stezka o.p.s. a Rakovnicko o.p.s. Jeho cílem je zvýšit bezpečnost vodácké turistiky na řekách Sázava a Berounka a zpřístupnit ji široké veřejnosti.

Chcete vědět, co se děje v posázavských mikroregionech? Přečtěte si například o vyjíždě Cyklorytém 2013, oslavách městyse Načera-dec, novém zvonu pro kapličku v Tichoněch, zahájení stavby rozhledny Špůlka nebo otevření nové rozhledny ve věži kostela sv. Václava ve Voticích. V rubrice Osobnost regionu jsme se vrátili do minulosti, abychom představili manželku arcivévodky Františka Ferdinanda d'Este Žofii Chotkovou, od jejíhož narození letos uplynulo 145 let.

V rubrice Regionální výrobky a služby se představí členové Spolku Fakt-Um, kteří nikoho nenechají na pochybách, že „fakt umí“. Na návštěvu do Hradištky nás pozval místostarosta Václav Buriánek.

Řeka Sázava hlásila: odpadků opět ubylo! Platí to ale i po povodni?

Řeka Sázava se po roce opět očekala. Na jaře její hladinu a břehy znovu vzaly útokem stovky dobrovolníků, aby z nich sesbíraly všechno, co tam nepatří. A odpadků zase ubylo! Na skládky v Trhově Štěpánově a Přibysčicích jich letos nákladní auta odvezla 18,87 tuny, to bylo o třetinu méně než loni! Čím to je? Možná se začíná blýskat na lepší časy – mizí totiž nelegální skládky, které každoročně přímou úměrou zvyšovaly množství sesbíraného odpadu. Poděkování za tento pozitivní obrat patří místním obyvatelům, chatařům a chalupářům. Většina z nich už totiž pochopila, že uklizená řeka a její okolí jsou hlavně jejich vizitkou.

Ohromný kus práce ale odvedli především dobrovolníci. Děti i dospělí, školáci, studenti, vodáci, rybáři, hasiči a další, kteří bez nároku na odměnu nelenili urazit desítky kilometrů po hladině a březích a sesbírat z nich pozůstatky naší až příliš konzumní společnosti: plastové lahve, papíry, kartony, pneumatiky, igelity, zrezivělé trubky, pleťo, kusy nábytku, staré elektrospotřebiče... Je až s podivem, co se v dnešní době, kdy jsou téměř v každém větším městě sběrné dvory, kam mohou občané odpad většinou zdarma odložit, v přírodě najde. To se jim vyplatí naložit odpadky do auta, odvézt je kilometry daleko a tam je pohodit? Zasloužili by za to pár pohlavků, ale příroda se sama bránit nedokáže. Ještěže existuje dost lidí ochotných s jarním úklidem řeky a jejího okolí pomoci. Letos jich opět přibývalo – pomáhalo 1327 dobrovolníků, tedy o 315 víc než loni. DĚKUJEME!

Rozrostl se také tým pomocníků a dárců, který se postaral o vytvoření zázemí pro celou akci. Bylo třeba zajistit rukavice, nářadí, pytle na odpadky a auta na jejich odvoz, loď, zdravotnický materi-

ál, jídlo, pití, sladkosti, koláče, ovoce i ubytování pro dobrovolníky. Všem, kteří s tím pomohli, děkujeme. Děkujeme také vedoucím úseků, instruktorům, zásobovacím týmům, řidičům. Děkujeme i bezejmenným lidem, kteří spontánně pomohli, když nám došly zásoby (třeba horké vody) a přidali k tomu nejen vlídné slovo, ale i kus buchy pro malé dobrovolníky.

Čekání na příchod jara bylo letos neobvykle dlouhé. A zprávy v médiích na optimismu moc nepřidávaly. Jen nás utvrdzovaly v tom, co jsme cítili na vlastní kůži – že je pořád nějak moc zima (podle meteorologů byl začátek letošního jara nejchlad-

nějším za posledních 100 let), a že nám až zoufale chybí sluníčko (jeho svitu bylo v letošních prvních třech měsících údajně nejméně za posledních 70 let). Všechno se ale jako mávnutím kouzelného proutku změnilo o víkendu 12. – 14. dubna. Teplota ať se měnila, letní rekordů a slunce jakoby najednou chtělo všechno dohnat. Komu máme za tuto nečekanou přízeň poděkovat?

Řeka Sázava dokáže naši pomoc ocenit. Nevěříte? Tak nastupte do lodi a nechejte se unášet hravými vlnami. Zanesou vás ke zříceninám hradů, starým mlýnům, strmým skalám, zájezdním hostincům, kamenným mostům a kouzelným zákoutím. Nebo jen tak usedněte na břeh a zaposlouchejte se do šumění přejí.

Jménem řeky Sázavy všem DĚKUJEME a těšíme se za rok na shledanou! ♦

jt

Sázava nám za to stojí – bude čistá jako loni?!

Řeka Sázava – romantická, zlatá, klidná, jindy dravá, nebezpečná. Přízvisek, kterými můžeme tento tok, který patří k nejvyhledávanějším

truhlu jsme nenašli (že by nás protřelý kapitán předběhl?).

vodáckým rájům, nazvat, by bylo hodně. Jedno jsme mohli na jaře vypustit – špinavá. Na hladinu a břehy totiž opět na jaře nastoupily stovky dobrovolníků a vyčistily je od nepořádku. Nikdo ovšem netušil, že za necelé dva měsíce si s námi příroda opět pohraje. Vytrvalý déšť změnil většinu české krajiny k nepoznání – povodně zasáhly i řeku Sázavu. Co všechno na její břehy přinesly, poznáme až za rok. A je víc než jisté, že nasbíraného odpadu, z jehož výrazného úbytku jsme se letos radovali, bude zase víc.

Ale nepředbíhejme: Je pátek 12. dubna. Ráno mě vzbudil povědomý zvuk. Prší. „Mám pro vás potěšující zprávu, za tři dny se dočkáme sluníčka a teploty se vyšplhají na 20 stupňů,“ ujišťovala mě rozhlasová moderátorka. „Tak to nám moc nepomůže,“ oponovala jsem jí v duchu. Právě totiž vyjždíme čistit řeku Sázavu. A s vodou nad hlavou to nebude snadné...

Den první: Členkou zásobovacího týmu

První den jsem rozšířila zásobovací tým na 1. úseku. Sraz máme v 8 hodin u Posadovského mlýna nedaleko Kácova. Se Zuzkou a Maruškou Matouškovými a Soňou Křenovou jsme na místě mezi prvními. Vzápětí přijíždějí instruktoři Martin s Ondrou. Drobně mží. Čekáme na dobrovolníky z Kácova a Diviřova, kteří přijedou vlakem v 8:45. Dorazil Dalibor s loděmi a Standa se starou dobrou Pragou V3S, která bude po celé tři dny neúnavně svážet nasbíraný odpad. Na místě už je i redaktor Českého rozhlasu, který bude posluchače o naší akci informovat po celý víkend.

Po nezbytné instruktáži, nafasování lahví s vodou, ovoce, sušenek a trik vyrazí dobrovolníci vstříc třídnímu „očistnému“ dobrodružství. Část jich usedá do lodí, část se vydává po břehu. Ještě jim jsou vidět záda, když vedoucí úseku Soňa hlásí první zajímavý úlovek – lahev, v níž je stočený list papíru. Zvědavost nám nedá a svitek z lahve pracně vydolujeme. Vykoukne na nás obrázek postavy namalovaný neumělou dětskou rukou. Na zadní straně je vzkaz: „Kapitáne Jacku Sparowe, posíláme ti naší truhlu se zlatým pokladem“. Po pravdě: milionáři z nás nebudou,

Zanechali jsme honby za pomyslným pokladem a náš zásobovací tým se chystá odjet od řeky. Na místě zůstává jen redaktor Českého rozhlasu, který o akci připravuje několik přímých vstupů do vysílání. Ale ouha – Dalibor s prázdným návěsem nemůže rozbahněný svah vyjet. Z nesnázi ho vysvobodí Standa se svou pragovkou. Auta Bány a pana Procházky, kteří vyrazili s dobrovolníky do terénu, odvážíme na základnu Bisportu do Kácova a u tamního pivovaru připravujeme

improvizovanou jídelnu: stoly, lavice, barel s teplou vodou na mytí rukou... Všechno za nezbytné asistence divokých kachen, které vůbec nedělají čest svému jménu. Naše přítomnost jim vůbec nevádí, naopak, vytrvale loudí nějakou laskominu. Kdyby věděly... Že až přijede Zuzka s Maruškou, které vyrazily do hostince Na konci

světa v nedalekých Drahňovicích pro oběd, jak si přijdou na své! Vepřové na paprice s těstovinami totiž holky bez úhony nepřivezly. Ukázalo se, že přepravní box nebyl na cestu šternberskými serpentínami připraven a část kutěho nákladu vypustil do kufru Zuzčina auta. Když ho po příjezdu otevřela, objevila se pod ním oranžová louže. A kachny ji vzaly útokem – stejně jako dobrovolníci várnici se zbylou omáčkou. Nikde nezbyla ani kapka...

Na obzoru se objevili první dobrovolníci. Přišli po souši, odevzdali pytle s odpadem a rozloučili se. Nával nastal až s příjezdem brigádníků na lodích. Některá plavidla byla vrchovatě napěchovaná – staré židle, promáčené peřiny, dřevěná paleta, plastové kryty a modré pytle plné drobných odpadků. Rychle naskládat na korbu pragovky. V zápalu práce tam někdo vyhodil i pytel s věcmi jednoho malého dobrovolníka – „udělal“ se, a protože neměl nic jiného po ruce, schoval si mokré kalhoty

a holiny do jednoho nepoužitého pytle... Řidiči Standovi stačily tři pokusy na to, aby na korbě auta v modré záplavě našel ten pravý vak.

Oběd, kafe nebo čaj s buchtou a dobrovolníci vyrazí dál. Pouštíme se do úklidu a za chvíli není po naší improvizované jídelně ani památky. Odjíždíme do loďnice Bisportu v bývalých železničních opravnách u kácovského nádraží připravit zázemí pro nocleh dobrovolníků. Vybírám si chvíli a v bývalé dílně (v budoucnu z ní bude určitě perfektní klubovna pro vodáky) rychle dopisuju tiskovou zprávu a rozesílám ji novinářům. Zuzka s Maruškou mezitím umývají nádobí od oběda. Pak společně vyrazíme do Drahňovic pro večeri. Po návratu na základnu zjišťujeme, že dobrovolníci byli rychlejší – už nás netrpělivě vyhlíží. Pečená kuřecí stehna s bramborem jsme přivezli bez újmy, jejich vůně vbrzku přerazila pach dehtu a barev, který prostupoval budovou. Po večeri balíme a vyrazím domů.

Den druhý: S kamerou na cestách

Sobotní ráno je v mlžném oparu, ale neprší. Vyrazím směr dálnice, kde u Ostředka nabíráám kameramanku a režisérku Olgu Špátovou. Celý den jí budu dělat průvodce. Olga s námi loni poprvé vyrazila uklízet řeku Sázavu a nabídlá se, že o akci letos natočí dokument. Vyrazíme vstříc dobrovolníkům, a to doslova a do písmene. Pojedeme jim totiž naproti, proti proudu. Odjíždíme proto na pátý úsek do Krhanic. Dobrovolníky „přepadáváme“ u snídaně. Přenocovali v tělocvičně zdejší základní školy. Někteří z nich neodolali luxusu měkkých zíněnek a obratem je vyměnili za nepohodlné karimatky. Dostaneme horký čaj a housku a vyrazíme s nimi k řece.

Francesco (Martin) si všechny svolává a dává jim nezbytné instrukce. Ještě vyzvednout tričko, pytle, rukavice, vodu, sušenku a ovoce (Bohunka se má co otáčet) a první nedočkavci vyrazí po břehu. Je mezi nimi i ředitel VHS Benešov Pierre Alexandre Ségre se syny Fabriciem a Paolem nebo grafik Pavel Fuksa se synem Matyášem. Olga nadšeně pobíhá po břehu s kamerou a snaží se ulovit co nejlepších záběrů. Já „lovím“ duše ochotné mi něco říct na diktafon. Aleš se přímo nabízí. Stojí ve svahu nad řekou a pozo-

ruje okolní cvrkot, dobrá nálada mu nechybí. „Na Sázavě je to super, publikum je bezvadné, je to tady fantastický, vaří tu výborně a je tady hlavně fantastická parta,“ odpovídá s humorem jemu vlastním. „A co práce?“, ptám se. „Tady není žádná práce, jenom radost,“ snaží se mě přesvědčit. Podařilo se mu to v okamžiku, kdy ho vidím, jak sám na kanoe doslova letí po vodě pod mostem, kde s Olgou chytáme další snímky. Aleš nám stačí jen zamávat a proud ho nese dál (budiž mu na omluvu, že celý úsek už před ním vyčistili jiní dobrovolníci), tak snad někde taky přiložil ruku k dílu?!

Na pátý úsek letos v premiéře vyjela z Krhanic pramice, kterou ochotně zapůjčili skauti z Prahy. Pramice suplovala nákladní auto, které se v těch končinách k řece nedostane, a sbírala od dobrovolníků pytle plné odpadků. Pilotovat pětmetrovou loď mezi kameny v řece ale nebyla vůbec žádná legrace. Srážky s valouny na ní zanechaly pár šrámů.

Pomyslně jsme s Olgou zamávaly pátému úseku a vyrazily vstříc dalšímu dobrodružství. Následoval rychlý přejezd do Poříčí nad Sázavou, dobrovolníky jsme tu musely doslova hledat. Už se totiž blížili k jezu v Nespekách a přístup k němu autem nebyl jednoduchý. Po absolvování malé polní rallye jsme je dohonily. Olga točí a točí – nekonečný čas stráví u vyprošťování balíků starého pletiva, které jsou doslova propleteny trsy suché trávy – jak dlouho už tu asi leží (jen pár metrů od udržovaných zahrádek chatové kolonie)?

Naložím Olgu do auta a uháníme do osady Marjánka u Stříbrné Skalice. I když trochu bloudíme, dorazíme na místo dřív než dobrovolníci. Čekání na ně zaháníme obědem – dostaneme sekanou s bramborovou kaší. K našemu překvapení dorazí dobrovolníci bez odpadků – vyložili je totiž výš po proudu. Z odpolední siesty je vyruší déšť. Začíná drobně mžít, usedají proto do lodí a vyrážejí na další cestu. Olga rychle natáčí jejich první úlovky. Nasedáme do auta a jedeme do Přívlaku. Olga už se těší, jak bude natáčet z lodí.

Do Přívlaku přijedeme doslova za pět minut dvanáct. Dobrovolníci už se chystají do lodí. Jednu z nich dostane Olga a se zkušeným zadákem vyráží na řeku „lovit“ obrázky. Uvidím ji až za dvě hodiny...

Zařadím se do konvoje zásobovacího týmu. Z louky u řeky ale jen tak neodjedeme. Auto s vlekem totiž uvízlo v rozbahněné trávě a vytáhnout ho z ní je nad síly tří ženských a jednoho chlapa. Odnese to Maruška – protáčející se zadní kolo ji od hlavy k patě nahodí blátem. Ještě že mám v autě náhradní oblečení... Pokukujeme po traktoru, který krouží nedaleko nás. Nakonec ale pomohou koně – tedy ty pod kapotou Standova auta. Konečně odjíždíme.

Suneme se po břehu hlemýžďí rychlostí, uklízející dobrovolníci jsou na dohled. Za chvíli jim máme nabídnout kávu a čaj s buchtami, došla ale horká voda. Jdeme s Maruškou poprosit o pomoc místní obyvatele. Dostaneme od nich

nejen vodu, ale návdavkem jako poděkování za úklid řeky talíř nadýchaného perníku pro děti a lahev vína pro dospělé. Popojedeme dál, Maruška se Standou odjíždějí pro večeři. Na louce otevírám improvizovaný bufet a čekám první strávníky. Vařím kávu, čaj, rozdávám buchty – jen se po nich zaprášilo. Sklidím nádoby a odjíždím do sportovního areálu v Samopších, kde budou dobrovolníci nocovat. Po vodě to mají „za rohem“, autem ale najedu pěkných pár kilometrů, než se k nim dostanu. Zastihnu je při úklidu lodí – umýt, poskládat jednu na druhou. Ruku k dílu přikládá i patronka projektu Aneta Langerová. Viditelně si to užívá. Nedá mi to, abych ji nevyzpovídala. Rozhovor mi ochotně dává i Olda. Prostranství před ubytovnou se mezitím proměnilo v jídelnu. Míří k ní první nedočkavci. Loučím se a se soumrakem v zádech odjíždím domů.

Den třetí: Na dohled cíli

V neděli jsem se vrátila na první úsek. Sraz máme před obědem v Českém Šternberku pod hradem. Cestou tam předjíždím v Divišově Standu v pragovce. Zatroubím na pozdrav a nechávám ho daleko za zády. Do cíle za mnou dorazí s asi čtvrt hodinovým zpožděním – jeho naleštěná plechová krasavice už toho má přeci jen v životě dost za sebou. Čekání na dobrovolníky si krátíme pozorováním nutrií, řečeno slovy pohádkového Trautenberka „muštelek“. Vynořily se z vody kousek od nás a loudí jídlo – chutnají jim hlavně jablka. Pomáhám odnášet nasbírané odpadky z lodí. Korba nákladáku se pozvolna plní.

Přejíždíme do nedalekého tábořiště U Karla. Čeká tam na nás výborný buřtguláš. A opět nechybí ani buchty a koláče. Objevují se první dobrovolníci. Z protějšího břehu na nás mává pan Procházka. U vody našel dopis v lahvi. S jejím otevřením počká až na nás. Pečlivě vše dokumentujeme. Z plastové flašky vytahuje dva srolované papíry. Na jednom jsou karikatury čtyř postav – Efky, Páji, Marti a Pajky – zřejmě kamarádek, které strávily volno na řece. Na druhém listu je vzkaz: „Ahoj nálezce, pokud nejsi vysoký sportovec, nečti a pošli láhev dál. P.S. Začni sportovat! Ahóóój sportovče, gratulujeme

k nálezu a nyní máš jedinečnou možnost poznat čtyři hravé a milé kočičky (viz příloha). Pokud se ti líbíme, neváhej, neváhej a ještě jednou neváhej a napiš nám...“. A protože je pan Procházka vysoký a taky trochu sportovec (když s námi vydržel uklízet Sázavu celé tři dny, tak musí být zdatný, ne?), o pár dní později jsme ho přemluvili, aby na e-mailovou adresu uvedenou v dopise

napsal. K překvapení nás všech mu prý odpověď přišla, co v ní bylo, nám ale dosud neprozradil...

U Karla naši pozornost upoutala ještě Barča. Tedy to, co z ní zbylo. Barča totiž byla malá loďka, která už dosloužila. A na korbě naší pragovky se vydala na svou poslední cestu. Naložení na auto se, pravda, trochu bránila, ale silné paže dobrovolníků v součinnosti s lanem jeřábu vykonaly své. Obložíme trosky bárky pytlí s odpadem, rozdáme zbylé buchty a bonbony. Dobrovolníci vyrážejí uklízet poslední stovky metrů. Vydáváme se za nimi auty do Malovid. Čekáme na prosluněném břehu, dokud se na hladině neobjeví první žluté lodě s unavenými, ale spokojenými lidičkami. Pomáháme jim odnést odpadky k nákladnímu autu, sesbíráme pádla, barely a rukavice, které po nich u vody zbyly. Mezitím dorazí i opozdílci Bára a Eckart (se svou poctivostí a pracovitostí prostě nedokázali jen tak jít po břehu a přepečlivě čistili kousek po kousku). Zbývá udělat poslední fotku, děti, které se akce zúčastnily, „odevzdat“ jejich rodičům, naložit loď na auto a rozloučit se. „Tak zase AHOJ příští rok,“ slibujeme si. ♦

jt

Jak jsme letos čistili od Posadovského mlýna u Kácova do Malovid

Většina z nás již nemohla rána 12. dubna spatřit, jak jsme byli plni očekávání a hořeli jsme nedočkavostí. Mnozí z nás již „jeli“ tento úsek poněkolkáté. Věděli jsme, co nás čeká. Samozřejmě mezi nás přibyli také „nováčci“, kteří si

jen přáli, aby při tomto úkolu obstáli. Společnými silami jsme připravili loď, vesty a pádla na břeh a po nezbytném „seznamovacím“ kroužku plném rad a pokynů jsme vyrazili.

Kromě současných i bývalých žáků základních škol z Kácova a Divišova, studentů Střední průmyslové školy Vlašim a dalších dospělých dobrovolníků se letos přidala k 1. úseku i zakladatelka celého projektu Bára Čmelíková, což jsme přivítali s povděkem a zároveň to byla pro nás i velká pocta. Někteří z nás s ní absolvovali akci Čistá řeka Sázava již v letech 2008 a 2009.

Na trase od Posadovského mlýna ke kácovskému pivovaru nám pomáhali ostatní žáci 2. stupně kácovské základní školy, kteří i se svými učiteli sbírali po obou březích. Cestou jsme kromě jiného nakládali modré pytle plné odpadků nasbírané právě jimi. Počasí nám přálo, bylo celkem teplo, a hlavně nepršelo. U jezu jsme konstatovali, že těch odpadků na březích ubývá.

A to jsme nakonec mohli říci o celém úseku končícím až v Malovidech.

Protože byla hladina řeky bezpečně vysoká, instruktor Martin dovolil dobrovolníkům sjíždět postupně všechny jezy, samozřejmě dobrovolně. Protože mezi nimi byla většina dětí, přivítali to s povděkem, neboť pro mnohé to byl nový zážitek. A musím podotknout, že všichni sjížděli jezy bezpečně a bez nehody.

První noc jsme strávili v Kácově, v budově Bisportu, pro všechny to byla nová zkušenost. Při té příležitosti si děti prohlédly Kácov, nakoupily sladkosti a dospělí podnikli exkurzi do kácovského pivovaru. V budově bylo příjemné teplo a teplá sprcha, což uvítala především něžnější část celé skupiny.

Druhý den jsme měli několik hezkých zážitků s dobýváním větších kusů železa ze břehů. Někteří museli vynaložit dost fyzické námahy. Tady nám hodně svou silou pomáhal instruktor Ondra. Druhou noc jsme strávili v soběšínské hospodě U Pudilů, kde nás opět čekalo milé přivítání, příjemně vytopený sál, výborná večeře s buchtami a teplý čaj. Večer jsme v sále poseděli při kytarě a zapívali jsme si. Někteří si krátili volné chvíle společenskými hrami. Výborně jsme se vyspali a načerpalí jsme síly na poslední den – neděli. Přišly další posily, někteří dobrovolníci opět sbírali i ze břehů, díky čemuž se nám podařilo vysbírat perfektně i třetí část úseku. Do Malovid jsme příjížděli loďkami s dobrým pocitem, že jsme vše splnili na jedničku.

V Malovidech nás také čekalo milé překvapení. Na druhém břehu pro nás majitel chaty připra-

vil hrnec teplé česnečky, obložené talíře a teplý čaj. Dobře jsme se posilnili a odcházeli jsme na vlak nebo ke svým autům.

Co jsme si odváželi po těch třech dnech domů? Především spokojený pocit, že jsme vykonali něco dobrého pro řeku Sázavu a její okolí, potažmo pro přírodu. Také vzpomínky na naše kamarády, se kterými jsme prožili tři dny na vodě spojené s prací. Rádi se s nimi uvidíme opět za rok.

Na závěr bych chtěla vzpomenout na ty, kteří nám pomáhali obětavě během čištění řeky, ať to byl zásobovací tým z Posázaví o.p.s. (Maruška a Zuzka Matouškovy), řidič Standa se svým vozem, všichni sponzoři, kteří nám poslali výborné teplé obědy a večeře nebo nám poskytli ubytování, maminky a babičky, které dodávaly

výborné buchty, panu Filipovi, který pro nás pekl koláčky. A všem dalším, kteří nějakou měrou přispěli na tento projekt. Bez tohoto zázemí by se práce nás, dobrovolníků, nemohla uskutečnit.

A v neposlední řadě také děkujeme Báře, která tento projekt vymyslela a realizovala. Za těch 8 let se už udělalo kus práce a myslím si, že to především změnilo myšlení mnoha lidí. Moje také. ♦

Soňa Křenová, vedoucí 1. úseku

Čistá řeka Sázava a smíšené pocity

Když slyším, že se opět blíží termín společného čištění řeky Sázavy, dostaví se u mě smíšené pocity. První, co mě napadne – zima, studená voda, nepohodlí, ale hned vzápětí si vzpomenu na přátele, kamarády, se kterými se opět po roce potkám. Každoroční akce si našla řadu příznivců, kteří si na hodně let dopředu zaznamenali do svých diářů tři dny, které stráví při čištění řeky, jejíž jméno i poloha spojuje lidi v regionu zvaném Posázaví.

Společné úsilí přináší očekávané výsledky. Černých skládek pomalu ubývá a viditelných odpadků podél břehů také. S těmi se ovšem musí počítat i v budoucnu. Člověk, jako spotřebitel rozličných produktů, vyrábí spoustu lehkých, často poléťavých materiálů, které se snadno uvolňují do okolní krajiny, čemuž lze těžko zabránit. O to víc se do lesů, řek a potoků uvolňuje odpad po přívalových deštích, které nás před pár dny zasáhly. Lze očekávat, že příští čištění

ní řeky bude opět o větším množství odpadů. S tím si ale poradíme.

Co je důležité a čeho si nejvíce vážím, jsou postupné změny v lidském chování a jednání, které můžeme při čištění řeky pozorovat. Lidé si začínají více vážit přírody a snaží se o pořádek a čistotu. Samozřejmě jsou mezi námi i ti, kteří se tak nechovají, ale tím už se nenecháme odradit. Jejich děti, které se na čištění řeky dnes podílí, získávají pevné základy k šetrnému chování, které si ponесou po celý život. Není to skvělé? Pro mě ano, a proto při pomýšlení na třídní maratón na řece velmi rychle zapomínám na zimu, studenou vodu a nepohodlí a vzápětí si vybavím příjemné okamžiky strávené v kolektivu přátel, kteří smýšlí podobně jako já. ♦

Mirek Kratochvíl, vedoucí 2. úseku

Konečně jsme se dočkali znatelného snížení množství odpadu!

Osmý ročník Čisté řeky Sázavy (ČŘS) sehrál klíčovou roli. Rapidně se snížilo množství odpadu – o deset tun méně než loňský rok. Na tento okamžik jsme čekali dlouho. Doufejme tedy, že v následujících letech se tato klesající tendence opět potvrdí, či ještě lépe zvýší. Letos na jaře nepřišla velká voda ani nijak závažná povodeň, možná proto klasických odpadků ubylo. Anebo už se nám podařilo úspěšně vstřípnit ekologické myšlení nejen návštěvníkům, ale především místním obyvatelům.

Tento projekt si zamilovali nadšenci, kteří většinou už jezdí opakovaně. Ale i přesto vítám na svém úseku nováčky a pokaždé jim ráda vysvětlím vznik, smysl, vývoj a průběh této přírodné akce. Nejvíce dobrovolníků nám čistí páteční den. Jsou to především děti ze ZŠ a MŠ Sázava,

ZŠ Uhlířské Janovice, ZŠ Teplýšovice. Stálíci ostatních dnů jsou i skupiny Dětský domov Sázava, SDH Hvězdovnice, ČSSD z Benešova. Školáci z Mnichovic letos čistili Mnichovický potok – přítok Sázavy. Tyto velké skupiny nám čistí pěšky ze břehů. Ostatní jednotlivci čistí z lodí. Je to dobře a rovnoměrně rozdělené, takže nám neunikne ani smítko. Pevně doufám, že touto formou vychováváme uvědomělou nastupující generaci, která ví, že odpad do přírody rozhodně nepatří.

Celkové letošní čištění hodnotím velice kladně. Na třetím úseku proběhlo všechno bez potíží. Letos se žádná viróza neprojevila. Na ČŘS 2014 se už těším, a když to všechno půjde tak, jak má, tak za dva roky slavíme výročí 10. ročníku ČŘS a u toho chci určitě být! ♦

Bára Obstová, vedoucí 3. úseku

Čistá řeka Sázava aneb Má srdeční záležitost

V letošním roce se konal již osmý ročník akce ČŘS a já mám tu čest se této báječné akce účastnit od samého počátku, poslední roky navíc jako vedoucí úseku Týnec – Pikovice. Tehdy v roce 2006 se ke mně náhodou, nejspíš přes vodáky a Hydromagazín, dostala informace o prvním čištění, které iniciovala a s velkým nasazením přivedla až k samotné realizaci Bára Čmelíková. Dala tak základ něčemu, z čeho se po letech stal opravdový fenomén, který celoročně pomáhá rozvoji regionu a je inspirací pro další podobné dobrovolnické akce po celé republice. Již první ročník byl velmi profesionálně zorganizován a dnes, kdy akci táhne zejména Posázaví o.p.s. pod taktovkou Bohunky Zemanové, se jedná o mimořádně dobře zaběhnutý podnik, na kterém se podílí více jak 1 000 dobrovolníků a s jehož přípravou i realizací pomáhá množství šikovných organizátorů.

Z akce se stala velká tradice, která má své skalní příznivce. A ti se na řeku každoročně rádi vrací. Vrací se proto, že řeka a její okolí nás nadále potřebují. Zároveň ale platí, že kdo jednou zkusí, už nemůže jinak. Manuální práce v dobré partě na liduprázdňé řece a v jarní přírodě je totiž i přes svou náročnost paradoxně moc příjemná záležitost. K tomu je o účastníky výborně postaráno a po práci vždy zbude čas na nějaké bujaré veselí, kdy heslo „po práci legaci“ tady platí stoprocentně. Mnozí nováčci jsou pak překvapeni tím, že si ten čas užili více, než kdyby se jeli jen tak rekreovat. Pro mne osobně se ČŘS stala jednou z hlavních dobrovolnických aktivit a příležitostí strávit každoročně tři mimořádné dny plné dřiny i zábavy s přáteli na téhle krásné řece. Je to prostě srdeční záležitost!

Letošní ročník považuji za velmi zdařilý, pomíne-li skutečnost, že je kolem řeky stále tolik nepořádku... Vyšlo nám počasí a po všechny tři

dny jsme měli partu pomocníků a pomocnic, kteří v naprosté většině přijeli již poněkolkáté, a jak organizace, tak samotný úklid probíhaly v poklidu a velmi efektivně. Pro vedoucího úseku je opravdu značná úleva, když má k dispozici zkušené dobrovolníky, kterým není třeba moc co vysvětlovat, natož je nějak honit do práce. Náš vodácký místy náročný, ale atraktivní úsek Týnec – Pikovice už dobře známe, a dokážeme si tak správně rozvrhnout síly. Známe i problematická místa s výskytem zpravidla roky starých černých skládek, které každoročně nemilosrdně odkrývá eroze. Jako novinku, která se osvědčila, jsme letos otestovali pramici,

díky kterým jsme mohli odvézt množství odpadu i z úseků, kde je obtížné či nemožné vyložit odpad do doprovodného nákladního auta. Ani letos kromě obligátních PET lahví, úlomků polystyrenu a igelitů nechyběly kousky jako staré kolo, uplavané boty, kusy lodí, kamna či třeba množství rybářských nástrah. Pro nás už nic překvapivého.

Odpadu jsme letos nasbírali již podruhé v řadě méně, ale stále je ho smutně neuvěřitelné množství. Je to ale pravda i tím, že sbíráme dále od řeky a s roky zkušeností si troufáme i na větší prastaré kousky, které jsme dříve spíš jen monitorovali. Nového odpadu je každopádně o dost méně a všichni doufáme, že je to zejména díky tomu, že si dnes lidé, kteří se v oblasti pohybují, tento problém mnohem více uvědomují. A tudíž po nich jednak nemusíme tolik uklízet, jednak nám mnozí sami pomáhají s vědomím, že stejně jako my nečistí řeku a její okolí po sobě, ale pro sebe! A je absolutně jedno, zda se jedná o chataře, rybáře, vodáky, turisty či třeba místní obyvatele a podniky.

Ještě tolik let po sametové revoluci je totiž bohužel zjevné, že mnozí lidé mají s nadsázkou zájem jen o tu svou zahrádku a všechno kolem je jim tak nějak ukradené. Pravidelně se tak setkáváme s údivem, skepsí a zejména, jak už to bývá, nadáváním na druhé. Často dochází k „úsměvným“ situacím, kdy například nad makajícími pubertáky z některé ze zapojených škol postává nějaký „uvědomělý“ spoluobčan a mudruje o tom, že „on nic, on muzikant, to ti druzí“. No, snažíme se být slušní, propagovat akci a zasít semínka naděje, že příště třeba vypomůže. I to se ale rok od roku lepší a akce ČŘS už prostě nemůže nikoho překvapit. Přidat se přitom může každý, a je jedno, zda v montérkách, finančním příspěvkem či alespoň tím, že nám fandí a nepřidělává práci. Nedílnou součástí akce ČŘS je proto i prevence a zapojování co nejvíce subjektů do tohoto projektu. Díky tomu nám kupříkladu každoročně pomáhá řada škol či máme podporu od řady obcí i firem. Osobně jsem přesvědčen, že vedlejším efektem akce ČŘS je tedy posilování vzájemných vztahů a soudržnosti v celém Posázaví. Akce ČŘS je během na dlouhou trať, ale je jen málo věcí v mém životě, u kterých bych si byl tak jist, že mají hlavu a patu. O přátelstvích, která na řece za ty roky vznikla, nemluvě. ♦

Martin Moravec alias Francesco, vedoucí 5. úseku

Čistá řeka jako droga

Nejen já, ale myslím, že každý, kdo se kolem této akce pohybuje, potvrdí, že se zde pravidelně setkávají stejní účastníci. To je již dlouho pozorovaný jev, ale ten se závislosti ještě tak docela

nesouvisí. To lze přičíst mnoha jiným důvodům. Ať už je to útěk od všedních starostí, odpočinek od rodiny, 3 dny a 3 noci strávené bez „dozoru“, setkání se stejně smýšlejícími lidmi, veselí, víno a zpěv k tomu patřící, nebo si, po nudných dnech strávených v klimatizovaných kancelářích a autech, kdy je povinností být svázan nesmyslným „dreskódem“ do nepohodlných obleků a kostýmů, připadat zase jako člověk a ve špinavých, zablácených hadrech a věčně mokřích botách se tísnit s hromadou odpadků na tvrdé, nepohodlné lavičky té vratké žluté věci, jejíž barvu jsme schopni rozeznat možná tak první den když ji skládáme z auta na vodu, anebo ze spousty jiných, tajných pohnutek, o kterých neví ani ti nejbližší.

Závislost, kterou mám na mysli, jsem sledoval již dříve, ale plně si ji uvědomuji až teď. Je to dáno tím, že odpadků (díky bohu) ubývá, a tak naplno vyniká „honba“ za nějakým velkým nebo raritním úlovkem. Nastává doba, kdy jsme schopni doslova holýma rukama hrabat v bahně hlouběji a hlouběji, řezat a sekat větve a kořeny za léta prorostlé do námi vyhlédnuté, do přírody nepatřící věci nebo pečlivě zkoumat každý řetěz od leckdy značně zchátralých pramiček, zda je skutečně zamčený.

Nevím, co na to odborníci, ale z mého laického pohledu to určitou diagnózou může být. Rozhodně by ale nebylo dobré ji léčit. To si ta naše Sázava nezaslouží!!! ♦

Radim Hájek, vedoucí 4. úseku

Na vodě s Anetou

Při úklidu řeky Sázavy ani letos nechyběla patronka projektu zpěvačka Aneta Langerová. Už tradičně přijela i s bratrem Nikolou, sestrou Denisou a jejich rodinami. „Mám tady i své synovce, takže vidím, jak jim to každým rokem jde líp a líp. Je to taková společná zábava celé naší rodiny, takže jsem ráda, že tady můžu trávit čas. Sázava nás velmi inspirovala, a ačkoliv mí sourozenci zřejmě byli vodáci i dřív, tak já ne, už jsme ale společně asi dvakrát sjížděli vodu,“ prozradila Aneta.

A jak vzpomíná na letošní úklid řeky? „Krásné počasí, milí lidé, společná touha po přírodě bez odpadků. To byl den, kdy jsme společně čistili řeku Sázavu a její břehy. Všem dobrovolníkům patří velké díky za to, s jakým nadšením a pílí se do práce pustili. Mám radost, že díky nim může příroda lépe dýchat a není zanesena nepořádkem. Už teď se těším na příští rok a věřím, že dobrovolníků bude zase o něco víc, stejně jako tomu bylo letos.“ ♦

Kamera a režie: Olga Špátová

Olga Špátová s námi vyjela na vodu podruhé ve svém životě. Při loňské premiéře se připojila k týmu dobrovolníků a sbírala s nimi odpadky. Letos se postavila za kameru, aby zachytila atmosféru akce a úsilí lidí ochotných pomoci přírodě. Jak se jí to povedlo, můžete vidět na www.posazavi.com v rubrice E-televizí.

„Byla jsem podruhé v životě na vodě. Poprvé jsem tu byla minulý rok a byla jsem ohromně dojata, jak je to tu plné přátelství, dialogu a pomoci. Fascinovalo mě, že mladí lidé, starší lidé a děti si udělají tři dny čas a tři dny tady pracují a ohromně přírodě pomáhají. Dojímá mě to, a když tady ještě vidím maminky a tatínky, kteří k pomoci přírodě vedou svoje děti, tak bych si taky přála to jednou zažít se

svými potomky,“ řekla Olga. Překvapilo ji, že navzdory názorům, že se mladí lidé odklánějí od přírody a sedí u počítačů, je mezi nimi stále dost těch, kteří touží za sebou zanechat něco smysluplného. „Vidím tady velkou radost, jak je naplňuje, když po celém dnu svou práci dokončí,“ dodala.

Množství nepořádku, které se každoročně z hladin a břehů řeky sesbírá, ji až tolik nepřekvapuje. „Žiju v Praze a tam to vidím na každém kroku. Spíš mě udivuje, že lidé nemají svědomí, odpadky nejenom hází kolem sebe, ale i u svých domů, a že v tom žijí,“ posteskla si. A podobné je to podle ní i kolem řeky. Jak jinak si totiž vysvětlit, že tu mají dobrovolníci každý rok co sbírat. ♦

jt

Štěpánovský potok čistili mladí hasiči – letos tam byly dvě tuny odpadků

Pravidelně s úklidem řeky Sázavy probíhá ve stejném termínu sbírání nepořádku z jejího významného přítoku, Štěpánovského potoka. Čištění a odvoz odpadků tam organizují dobrovolní hasiči z Trhového Štěpánova. Na potok vždy vyrazí několik členů sboru s houfem dětí a rodičů. Během letošního ročníku naplnili odhozenými igelitovými taškami, pet lahvemi a kusy vysloužilého materiálu dva tunové vozíky. Akce každým rokem startuje o dubnové sobotě ráno před Ho-

telem Rabbit u nádraží v Trhovém Štěpánově. Skupina dobrovolníků vybavená sběrnými pytlíky a rukavicemi vyrazí po proudu potoka až k Černé skále. Trasa vede podél koryta, přičemž sběrači čistí i přilehlé okolí. Obvykle je doprovází traktor s valníkem, na který se naplněné pytle s odpadem nakládají. Když je vozík vrhovatý, traktor ho ihned odváží na místní skládku. U Černé skály potom čeká na pilné účastníky odpočinek a občerstvení u táboráku.

Na Čistou řeku Sázavu přispívají i obce Českého smaragdu

Město Trhový Štěpánov v letošním roce opět finančně pomohlo při čištění řeky Sázavy. Pravidelně hraří uložení veškerého odpadu, který z akce dorazí na štěpánovskou skládku. Také obec Tichonice podpořila projekt obvyklou částkou 3 000 Kč. ♦

Eva Vrzalová

Večer pro dobrovolníky

Pomyslnou tečku za letošním osmým ročníkem projektu Čistá řeka Sázava udělal Večer pro dobrovolníky, který se uskutečnil 17. května na zahradě Hotelu Týnec v Týnci nad Sázavou. Byl poděkován všem, kteří přiložili ruku k dílu při tradičním jarním úklidu řeky Sázavy. Nabídl více než tři hodiny dobré zábavy. Nechyběla v něm hudba v podání kapely SPB (její členové patří k pravidelným účastníkům jarního úklidu řeky Sázavy), ani tradiční prezentace zážitků a dojmů členů týmů z jednotlivých úseků.

Vedoucí prvního úseku Soňa Křenová připomněla, že přestože odpadků kolem řeky viditelně ubývá, pořád je co sbírat. Potvrdily to také fotografie z druhého úseku – zrezivělá pramice, stará kamna, pračka i nekonečná sbírka skla. Vedoucí tohoto úseku Mirek Kratochvíl ale zavzpomínal i na příjemnější věci – třeba pekáče buchet od maminek a babiček, které každoročně zpřijemňují jídelničky dobrovolníků. „Koláčů se švestkovými povidly ale bylo málo,“ posteskl si Mirek.

Třetí úsek jako obvykle pojal prezentaci netradičně. Po sbírce básní a komiksu letos připravil unikátní módní přehlídku. Na improvizované molo vyšlo několik dobrovolníků v modelech

inspirovaných sběrem odpadků. Umně ukázali, že i materiál nalezený v řece Sázavě lze proměnit v kreace, za které by se nemusel stydět žádný z módních domů. Nepostrádaly rafinova-

nou ženskost, vliv něžnost ani praktičnost. Zaslouženou pozornost upoutal například model „Viktorovy neopleny“ – revoluce ve vodáckém oblečení vytvořená z bublinkové fólie. Všechny modely, včetně jejich využití a ceny, byly zveřejněny v prvním vydání fiktivního časopisu Móda ČRS.

Vedoucí čtvrtého úseku Radim Hájek si postěžoval, že měl letos dobrovolníků málo. Přesto ale sesbírali tři nákladní auta odpadků. „Našli jsme i kompletní vybavení domácnosti včetně televize, sedací soupravy a oblečení,“ poznamenal. Vedoucí pátého úseku Martin Moravec si pochvaloval nového pomocníka – velkou pramici, která suplovala nákladní auto v těžko přístupném terénu mezi Žampachem a Pikovicemi. Vzpomněl také na večerní návštěvu krhanického Lunabaru, kterou někteří prací zmožení dobrovolníci doslova prospali. ♦

jt

Očista Sázavy

V polovině dubna 2013 na výzvu místních akčních skupin Posázaví, Lípa pro venkov a Královská stezka téměř 2 000 dobrovolníků uklidilo více než 160 km řeky Sázavy z celkových 225 km – od Havlíčkova Brodu až do Pikovic! Podrobněji Vás informovali povolanější organizátoři, díky jim a zejména všem, kteří se zúčastnili.

Většinou se uvádí, jaký nejzajímavější „úlovek“ byl nalezen a uklizen – rozbité molo, utopená loď, lednička apod. Jaký je ale typický a nejčastější odpad kolem řeky? Je to PET láhev. A kdo jsou jeho nejběžnější původci? Dle mých zkušeností jsou to kupodivu a ke škodě všech ti, kteří k vodě jezdí, protože je jim u ní dobře – někteří vodáci, rybáři a chataři.

Mnoho PETek má ještě na hrdle provázek, jak je vodáci hromadně vlekli za lodí a chladili, většinou jsou od piva a stále častěji o objemu 2 litrů, aby to už stálo za to, k tomu flaška tvrdého alkoholu. Na jezu se potom opilí převrátí, jsou rádi, pokud se neutopí, věci jim ale uplavou a stanou se dalšími odpadky.

Na rybářských místech jsou PETky pohozené na břehu, případně v tašce zastrčené za strom, kromě toho jsou tam nádoby na žízály s propíchanými víčky. Při úklidu oslovený rybář

třeba i ochotně pomůže odpadky uklidit, ale předtím doslova na smetišti sedí.

Samostatnou kapitolou jsou pytle podél silnic s odpadky některých chatařů, které při vyžínání krajnic doslova explodují a postupně se dostanou i do vody. Nechápu to, vždyť chataři za odvoz odpadu musí platit a většinou jsou v osadách i kontejnery. Fascinující byl rozbitý vysavač pohozený u propustku potůčku u Nechyby pod silnicí na Budín, ale fantastické je, že ho někdo dobrovolně uklidil. Kdo to byl?

Úžasné také bylo, že během celého týdne na různých místech přibývaly plné pytle, do kterých místní občané nasbírali poházené odpadky. Zmizely odpadky a o víkendu byly odvezeny i ty pytle. Uklízelo se nejen podél řeky, ale i na jiných místech v Sázavě. Změna je vidět, např. na Kácku, kde někteří tamější obyvatelé uklidili komunální odpadky u sousední ruiny, nebo pod Skřivánkem a určitě i jinde.

Nestydíme se sbírat odpadky, které nás štvou – je to lepší, než kolem nich stále měsíce nebo roky chodit (www.jozevec.cz). Použijme bič na černé skládky a zmapujme je (www.zmapujto.cz). A pokud někoho sami uvidíme, že dělá binec, nenechme si to líbit a pokusme se

ho přesvědčit, že to opravdu není normální, je to dokonce trestné (dle zákona o odpadech, zákona o vodách i zákona o ochraně přírody a krajiny). ♦

Bohuslav Vtípil

Lípa pro venkov koordinovala úklid mezi Vlastějovicemi a Kácovem

MAS Lípa pro venkov již tradičně zajišťovala sběr odpadu v úseku od Vlastějovic (od železniční zastávky Chřenovice) až po Chabeřice (Holšice). Území obce Vlastějovice uklízeli žáci ZŠ Potěhy (44 žáků), rozdělení do tří skupin, které doprovázeli pracovníci OÚ Vlastějovice. Horku II až po Damhoř dostali na starost studenti kutnohorského gymnázia (16 žáků + do-

vod). Ve Zruči nad Sázavou (od Damhoře až po Chabeřický mlýn) obstarali úklid žáci ZŠ Okružní (celkem 25 žáků). Úsek od Chabeřic až po Posadovský mlýn u Kácova čistili zruští hasiči (15 účastníků) s doprovodem pracovníků OÚ Chabeřice. Žáci ze ZŠ Uhlířské Janovice (celkem 45 dětí) tentokrát zůstali v místě a sbírali odpad v povodí Losinského potoka a Vý-

rovky. O víkendu se připojili i další dobrovolníci – SDH Soutice, Český rybářský svaz Soutice, občanské sdružení Kalňáci, Český rybářský svaz Vlastějovice (celkem 52 účastníků). Při akci bylo z říčních břehů odstraněno 1,59 tuny odpadu. ♦

MAS Lípa pro venkov o.s.

Řeka Sázava se opět čistila i na Vysočině

V sobotu 13. dubna vyvrcholilo čištění Sázavy, když se na šesti stanovištích na 60 kilometrovém úseku Sázavy sešli dobrovolníci (skupiny, jednotlivci i rodiny s dětmi), aby pomohli zbavit řeku odpadu. Za slunečného počasí bylo možné spatřit v přírodě pracanty se žlutými tričky s logem akce Čistá řeka Sázava na Vysočině, i úklidové „čety“, které se postaraly o okolí silnic v rámci akce Čistá Vysočina. Celkem při jarním úklidu Vysočiny přiložilo ruku k dílu přes 18 tisíc osob, k čištění řeky Sázavy se připojilo 500 z nich.

„O víkendu nám zvedlo náladu nejen konečně dorazivší jaro, ale i obdivuhodný počet lidí, jenž se pohyboval v krajině a ve volném čase přišel zbavit své okolí odpadu, který byl ještě nedávno ukrytý pod sněhem,“ těšila se z průběhu akce její manažerka Martina Hupková. Dobrovolníci obdrželi od organizátorů pracovní rukavice, pytle na odpad, svačinu a na památku tričko nebo šátek s logem akce.

V letošním čtvrtém ročníku konečně ubylo množství odpadu kolem řeky, i když stále je co uklízet. Příjemně překvapil stav přírodní rezervace Stvořidla, který byl ještě loni zoufalý. Vedoucí úseků v hlášení o složení odpadu nejčastěji uváděli PET lahve, obaly, igelitové sáčky a tašky, sklo, hygienické potřeby, oblečení, sta-

vební materiál (polystyren, kabely, pěny), hračky a nářadí pro práci v zahradě. „Každým rokem čekáme, kdy přestaneme nacházet pneumatiky. Letos jsme se toho ještě nedočkali, našli jsme jich mnoho, včetně jedné pneumatiky od traktoru. Letošní kuriozitou byla záchodová mísa,“ zhodnotila odpad Martina Hupková. Tradičně bylo nejvíce odpadu poblíž center měst a přístupových cest k řece. Částečně byly zlikvidovány i černé skládky.

Stvořidel, stejně jako dalších úseků, které leží mimo větší města na řece, se ujali vodáci z celého Česka. O okolí svých měst se postarali místní. „Fotbalisté a ragbisté z Havlíčkova Brodu svou účastí ukázali, že se jejich život netočí jen kolem sportu. Všichni zúčastnění odvedli

skvělou práci“, pochválila dobrovolníky Karolína Ortová z obecně prospěšné společnosti Královská stezka.

Ve všední dny od 9. dubna již tradičně čistili okolí řeky Sázavy žáci škol s pomocníky. Úsek Světlá nad Sázavou – Smrčná si vzaly na starost světelské školy ZŠ Lánecká a ZŠ Komenského za podpory místních rybářů a členů Klubu českých turistů. Řeku Sázavu a její přítoky v centru Havlíčkova Brodu zbavovaly odpadu havlíčkobrodské školy SPŠ stavební akademie St. Bechyň, ZŠ a MŠ Wolkerova, ZŠ Konečná. Základní škola Štáflova přesunula svou účast kvůli počasí na pátek 19. dubna. Ročník 2013 přinesl rozšíření čištěného úseku Sázavy na Vysočině o část Borovského potoka, pravostranného přítoku Sázavy, kde akci zorganizovalo občanské sdružení TrojHáček.

Akce Čistá řeka Sázava na Vysočině nebyla o pouhém sběru odpadu, ale zejména o aktivních lidech, kterým není stav krajiny kolem řeky Sázavy lhostejný. Dobrovolníci se v sobotu večer setkali na základně akce, v rekreačním středisku Sluneční zátoka v Ledči nad Sázavou, kde si u ohně, za doprovodu kytary, vyměnili zkušenosti nejen ze společného úsilí na řece. ♦

Martina Hupková

Poskytnutá materiální a organizační pomoc

Bisport s.r.o. – hlavní partner

zapůjčení lodí, doprovodná vozidla s řidiči, poskytnutí zázemí, v celkové hodnotě 82 632 Kč

POVODÍ VLTAVY, státní podnik

odvoz odpadků na skládku

Benecentrum, s.r.o., Benešov

voda a sušenky za výhodné ceny

Biolek Jaromír

řidič doprovodného vozidla

Brabcová Eva

štrůdl

Brzybohatý Vladimír

poskytnutí zázemí kemp Pod Vrbou

Bořil Adam

řidič doprovodného vozidla

Bouška Pavel, Boušková Bohunka

potraviny

Bubeníková Jana

potraviny

Burdová Dana

pečení buchet

Čtyřkolské maminky

pečení buchet

Danešová Ivana

organizační pomoc, potraviny

Danko Martin

poskytnutí zázemí U Hrocha

Danešová Martina

pečení buchet

Doubková Tereza

pečení buchet

Hájek Radim

vedoucí 4. úseku

Hostinec „U Zlaté hvězdy“, Jiří Mašata

poskytnutí oběda

Hotel Samechov

poskytnutí svačiny

Havlíková Helena

potraviny

Heřmánek Aleš

poskytnutí večere za zvýhodněnou cenu

Hostinec Vranov, Pavel Šturm

stravování v průběhu celé akce za zvýhodněné ceny

Hotel Alex, Ledcečko

poskytnutí noclehu

Hotel Nad Řekou s.r.o.

stravování v průběhu celé akce za zvýhodněné ceny

Hotel Troníček Jílové, Žampach

poskytnutí večere a zázemí, nocleh pro dobrovolníky

Hromasová Dana

pečení buchet

CHOPOS – svazek obcí, Miroslav

Kratochvíl

organizační pomoc manažera svazku, vedoucí 2. úseku

Jílovská unie kamarádů, Jílové u Prahy

poskytnutí noclehu

Jírovská Jaroslava

potraviny, pečení buchet

Jírovská Líba

potraviny, pečení buchet

Justová Marika

potraviny

kapela SPB

hudba na závěrečném večeru

Klub Bayerka Malovidy

občerstvení 1. úseku

Knitlová Petra

potraviny

Králová Míla

potraviny

Kratochvílová Ilona

pečení buchet

Kratochvílová Marie

pečení buchet

Křenová Soňa

vedoucí 1. úseku

Kuchlerová Žaneta

servisní pomoc

Kulhavá Eva

zásobovací tým

Kunešová Marie

pečení buchet

Kunešovi František a Iveta (Hostinec

U Pudilů)

poskytnutí noclehu

Kuneš Luboš

řidič doprovodného vozidla

Lázníčková Zdena

pečení buchet

Lékárna U Zlatého orla, Benešov

vybavení lékárny

Líšno a.s.

poskytnutí rukavic, nářadí, pytle, občerstvení na závěrečném večeru

Malé Posázaví – svazek obcí, Kateřina

Chobotová

organizační pomoc manažera svazku, doprava

Marie Kotrbová – Koma Benešov

ochranné rukavice

Matoušek Martin – úklidové práce

pytle na odpad, ochranné rukavice

Matoušková Marie
zásobovací tým, pečení buchet
Matoušková Monika
pečení buchet
Matoušková Zuzana
zásobovací tým, pečení buchet
Město Trhový Štěpánov
uložení odpadků na skládku
Modráčková Jarka
potraviny
Moravec Martin
vedoucí 5. úseku
Němcová Martina
pečení buchet
Němec Miroslav
materiální zajištění, pečení buchet, oběd za zvýhodněnou cenu
Nešporová Eva
potraviny
Obec Drahňovice
stravování v hodnotě 2 800 Kč
Obec Poříčí nad Sázavou, ZŠ a MŠ Poříčí nad Sázavou
poskytnutí noclehu
Obec Soběšín
materiální pomoc, stravování v hodnotě 1 333 Kč
Obstová Bára
vedoucí 3. úseku
Patočková Marie
potraviny
Pazderová Markéta
organizační pomoc
Pension Čtyřlístek – Jan a Hana Filipovi
Šternberské koláče, poskytnutí zázemí
Polesná Zdena
potraviny
Pošmurná Hermína
pečení buchet

Pošmurný Václav, Zemanová Bohunka
doprava, zásobovací tým
Ptáčková Dana
pečení buchet
Racek Jarda, Kamenný Přívoz
stravování za zvýhodněné ceny
Radio Blaník
mediální partner
Real, s.r.o. – Sportareál SAMOPŠE
poskytnutí noclehu
Restaurace Na Marjance, Stříbrná Skalice
poskytnutí zázemí, stravování za zvýhodněné ceny
Restaurace U Libora s.r.o., Rostislav Rezek
stravování v průběhu celé akce za zvýhodněné ceny
SÁZAVA TOUR – Martin Sopr
zapůjčení a doprava lodí
SK Chocerady – fotbalový klub
poskytnutí noclehu
Srbová Monika
pečení buchet
Srbová Petra
pečení buchet
Stavos Benešov s.r.o.
poskytnutí rukavic, pytle na odpad
Stibůrková Hana
pečení buchet
Šindelář Stanislav
ovoce pro dobrovolníky
Škvorová Hana
pečení buchet
Škvorová Marie
poskytnutí potravin, pečení buchet, zásobovací tým
Šolarová Iva
potraviny

Špátová Olga
natočení a vytvoření DVD o projektu
Švandová Eva
potraviny
Tábořiště u Karla, Český Šternberk
poskytnutí oběda a zázemí
Technické služby Benešov
uložení odpadků na skládku
Tůmová Jaroslava
PR projektu
Tůmová Marie
potraviny
Tupá Eva
potraviny
Uhrová Václava
potraviny
Van Gillern, s.r.o.
pytle na odpad
Vieweghová Veronika
potraviny
Víznerová Lída
potraviny
Vnouček Stanislav
doprava, zásobovací tým
Vondrákovi Hana a Ivan
poskytnutí oběda
Vrtiška Vít – AV Servis
hygienický spotřební materiál
Wrigley Confections ČR, kom. spol.
sladkosti
Zíma Dalibor
organizační pomoc
Žarka Petr
doprava, zásobovací tým
Žarková Ladislava
pečení buchet
5. přístav pražských vodních skautů a skautek
zapůjčení pramice

Poskytnuté finanční příspěvky

ČEPS, a.s.	50 000 Kč	Obec Lešany	6 000 Kč	Eckart Pelz (Drážďany)	50 €
Provident Financial s.r.o.	33 000 Kč	Obec Petrov	5 000 Kč	Štěpán Zelený	900 Kč
Malé Posázaví	30 000 Kč	Obec Soběšín	4 500 Kč	Obec Krňany	830 Kč
Jaroslav Dušek	20 000 Kč	Obec Krhanice	4 000 Kč	Martin Šmíd	600 Kč
Zdeněk Sternberg	10 000 Kč	Městys Divišov	3 000 Kč	Marie Drízhlová	300 Kč
Vodohospodářská společnost Benešov, s.r.o.	10 000 Kč	Obec Tichonice	3 000 Kč	Vladimír Fořt	300 Kč
Obec Kamenný Přívoz	7 000 Kč	Obec Samopše	3 000 Kč	Ondřej Racek	300 Kč
Město Týnec nad Sázavou	6 000 Kč	Městys Kácov	2 000 Kč	Martina Tomanová	200 Kč
Město Sázava	6 000 Kč	Obec Zbízuby	2 000 Kč	Milena Štěpánková	200 Kč
Obec Hradištko	6 000 Kč	Zbyněk Hruška	1 600 Kč		
		Jan, Jan a Hanka Filipovi	1 500 Kč		

Hmotnost sesbíraného odpadu – úsek Posázaví o.p.s.

(v tunách)	1. úsek	skládka	2. úsek	skládka	3. úsek	skládka	4. úsek	skládka	5. úsek	skládka	Celkem den
pátek 12. 4.	0,54	TŠ	1,04	TŠ	1,22	TŠ	1,52	PŘ	1,44	PŘ	5,76
sobota 13. 4	0,46	TŠ	2,09	TŠ+PŘ	1,58	TŠ	1,42	PŘ	0,9	PŘ	6,45
neděle 14. 4.	1,98	PŘ	1,66	PŘ	0,98	PŘ	0,76	PŘ	1,28	PŘ	6,66
Celkem úsek	2,98	x	4,79	x	3,78	x	3,7	x	3,62	x	18,87

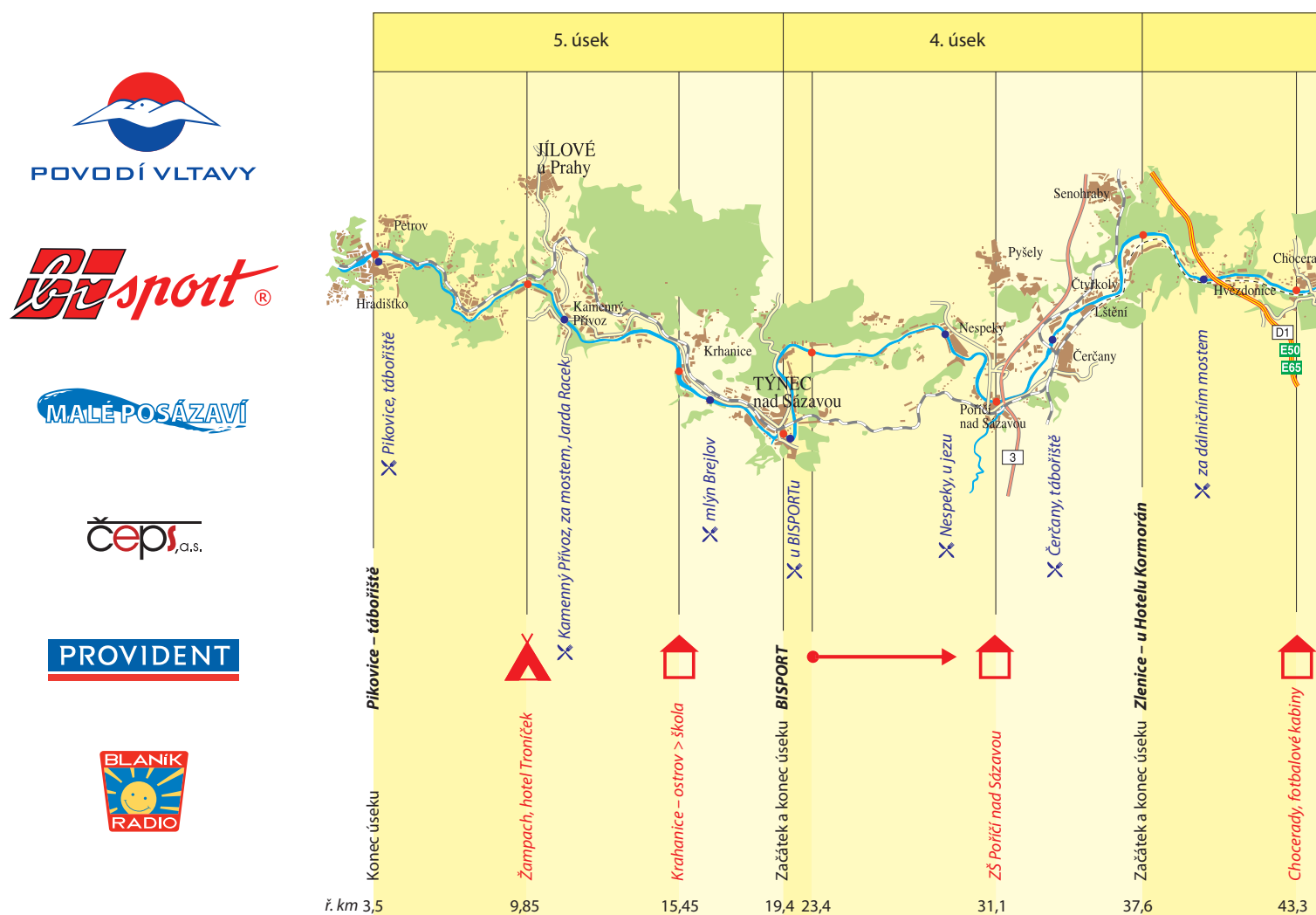
TŠ – Trhový Štěpánov; PŘ – Příbyšice

Jména dobrovolníků, kteří se zúčastnili úklidu

Andělová Květa, Andrlé Tomáš, Aubrechtová Eliška, Barek Lukáš, Barková Ivana, Barková Pavlína, Bárta Tomáš, Barták Vlastimil, Bartoň Lukáš, Bartoň Petr, Bednářová Jitka, Bernold Jan, Bernoldová Dagmar, Bezděková Kristýna, Biolek Jan, Biolek Jaromír, Biolek Matouš, Biolková Maria, Blíha Jiří, Borovan Aleš, Bořil Adam, Boušková Adéla, Boušková Berenika, Boušková Bohumila, Brachtlová Iveta, Brejlová Michaela, Burianová Dana, Bystřický Aleš, Bystřický Michal, Cibulka Albert, Cibulka Janek, Cibulka Oskar, Cibulka Vilém, Cibulková Denisa, Čapek Ondřej, Čechová Markéta, Čepera Tomáš, Čepera Tomáš ml., Černovský František, Černý Miloš, Čmelíková Barbora, Dahaníčková Aneta, Danešová Ivana, Daníček Mojmír, Dánová Naďa, Davídek Petr, Davídková Petra, Dobek David, Dorfman Jakub, Doskočil Josef, Dřízal Pavel, Dřízhalová Marie, Duchková Daniela, Dupal Radek, Dvořák Adam, Dvořák Václav, Ewerlingová Laura, Felcman Martin, Fořt Vladimír, Fuksa Matyáš, Fuksa Pavel, Goby Pavel, Hájek Přemysl, Hájek Radim, Hájek Štěpán, Halbych Jan, Hanečáková Martina, Hanušová Kateřina, Hejná Zdeňka, Hendrych Jan, Holoubek Ondřej, Honzíková Dana, Horáček Václav, Horáčková Iva, Hořejší Pavla, Houda Karel, Hroník Pavel, Hroš Petr, Hruška Miloš, Hruš-

ka Zbyněk, Hrušková Martina, Husenica Josef, Husenica Josef ml., Chobot Lukáš, Chobotová Kateřina, Chobotová Ema, Chochol Lukáš, Jan-da Tomáš, Jandová Martina, Jankovec František, Jankovec Tomáš, Jelínek Ondřej, Ježek Filip, Jíra Jaroslav, Jiráň Jan, Jiráňová Helena, Jirků Petr, Jonáková Kateřina, Kadeřábek Jan, Kafka František, Kaplan Ondřej, Karásek Filip, Karasová Aneta, Karbula Roman, Kelbl Martin, Kemr Jaroslav, Kešner Martin, Kešnerová Pavla, Klas Pavel, Klíma Matyáš, Klímová Vaňková Zuzana, Koblířová Kristýna, Kocábek Pavel, Kohel Richard, Konečná Lenka, Koníček Jiří, Korecký Viktor, Košťák Jaromír, Kovář František, Krátký Pavel, Kratochvíl Miroslav, Kratochvíl Tomáš, Kratochvílová Nela, Krejčí Josef, Krejčová Dominika, Krejčová Jana, Krejčová Jana ml., Krejzová Michaela, Krchová Zuzana, Kroupa Radek, Kroupová Hana, Křenová Soňa, Kříž Jan, Kříž Jonáš, Kříž Michal, Křížová Viktorie, Kubánková Jana, Kubásek Jiří, Kučera Radek, Kudová Michaela, Kuchlerová Žaneta, Kulhavá Eva, Kulhavý Petr, Kulíčková Jana, Kulík Štěpán, Kuneš Luboš, Kunešová Marie, Kurcová Charlotta, Kůta Štěpán, Kvapilová Zuzana, Kybal Šimon, Kybal Šimon ml., Kybalová Ema, Laitl Martin, Langer Nikola, Langerová Aneta, Lázníčková Zdeňka, Lejčková Andrea, Lemberk

Josef, Lunga Petr, Lunga Petr ml., Macků Nikola, Magátová Eva, Macháček Pavel, Machová Hanka, Machová Markéta, Machová Martina, Málková Dita, Marešová Veronika, Martínková Denisa, Mašata Jiří, Mašek Jaroslav, Mašek Miroslav, Mašín Antonín, Mašín David, Mašková Kateřina, Mašková Kristýna, Matějka Richard, Matoušek Martin, Matoušková Marie, Matoušková Zuzana, Měchura Lukáš, Mík Karel, Mistryukova Ekaterina, Mišovic Jan, Mocová Hana, Mokrovicová Jaroslava, Moravcová Hana, Moravec Martin, Motka Jiří, Moudrý Kamil, Musilová Veronika, Navrátil Tomáš, Nepraš Radim, Nepraš Zdeněk, Neterdová Jitka, Nevečeřal Ivo, Novák Jan ml., Novák Jan st., Novák Marek, Novák Martin, Nováková Anna, Nováková Veronika, Novosad Vojtěch, Novotná Blanka, Novotný Dominik, Novotný Jan, Novotný Vít, Obst Roman, Obstová Bára, Oktábcová Dana, Oktábcová Jitka, Oktábec Jiří, Oktábec Vojtěch, Ottlová Alena, Ottlová Kristýna, Paděvět Marek, Papcunová Romana, Patera Jiří, Pauserová Zuzana, Pavlíčková Kristýna, Pavlíková Tereza, Pejša Adam, Pěkná Lucie, Pelz Eckart, Pessr Jiří, Petr Jakub, Pilátová Gabriela, Pilátová Karolína, Pilátová Veronika, Pillerová Petra, Plevka Tomáš, Poláčková Tereza, Pospíšilová Anna, Possum Mirka, Possum Tomáš, Pošmur-

ná Eliška, Pošmurný Václav, Pošmurný Václav ml., Poustka David, Prchal Petr, Procházka Jaroslav, Prousková Vendula, Provazník Antonín, Přenosil David, Přenosil Matěj, Přenosilová Renata, Racek Ondřej, Radil Václav, Ropek Vít, Rozinková Aranka, Růžičková Jitka, Rychlík Jakub, Ryšavý Dušan, Sahula Vítězslav, Sedláček David, Sedláček Lukáš, Ségre Fabricio, Ségre Paolo, Ségre Pierre-Alexandre, Skal Jiří, Skřivánek Kamil, Skuhřavý Martin, Slanina Michal, Slatkovský Tomáš, Smolka Milan, Smrkovský Michal, Smrkovský Michal ml., Soběslavská Kristýna, Sorokáčová Natalie, Sosnová Jana, Srbová Kateřina, Stachura Jáchym, Stachura Jan, Stachura Šimon, Stařecká Kateřina, Stec Karel, Strachotová Eliška, Svoboda Jiří, Svoboda Marek, Svoboda Tomáš, Svobodová Tereza, Šancová Kateřina, Šapnová Lucie, Šebitová Dagmar, Šetina Martin, Šídlo Radek, Šimáčková Michaela, Šimek Miroslav, Šimůnek Luboš, Šimůnková Jitka, Šindelářová Yvona, Škvor Daniel Josef, Škvor Filip, Škvor Jan, Škvorová Anna, Škvorová Kateřina, Škvorová Marie, Šmejkal Petr, Šmíd Martin, Šmídtová Lenka, Šobíšková Eva, Šochmanová Michaela, Šostý Michal, Štec Martin, Štefančíková Michaela, Štěpánová Petra, Štětina Pavel, Štika Marek, Štokr Dominik, Štokr Jiří, Štokr Pavel, Štolla Václav, Švarco-

vá Petra, Těšina Svatopluk, Trantina Michael, Trávníček Tomáš, Trdla Matěj, Trnková Zuzana, Turečková Jolana, Turek Matyáš, Tyrpáková Tereza, Ujcová Eva, Urban Jan, Vacková Hana, Varga Vojtěch, Varnušková Milana, Vejmelková Ingrid, Vejmelková Kristýna, Veliká Lenka, Vernerová Eliška, Vilímková Dana, Vít Pavel, Vlasáková Petra, Vlastníková Jana, Vnouček Stanislav, Vojta Stanislav, Voňavka Karel, Vondrák František, Vorel Jiří (Týnec nad Sázavou), Vorel Jiří (Jílové u Prahy), Voříšková Aneta, Voříšková Pavlína, Vosáhlo Petr, Votýpka Miroslav, Vrána Pavel, Zágora Ondřej, Zápotočková Ella, Zavřel Martin, Zbejvalová Barbora, Zbejvalová Hana, Zdeňková Petra, Zdráhalová Martina, Zelený Šimon, Zelený Štěpán, Zemanová Adéla, Zemanová Bohuslava, Zemanová Kristýna, Zemanová Tereza, Zima Dalibor, Zima Jiří, Zímová Anna, Zlotkowska Jitka, Znamínko Adam, Zrno Miroslav, Žaba Michal, Žarko Petr. Dětský domov Sázava, Jílovská unie kamarádů, MC Motýlek, MC PUTTI, MO ČSSD Benešov (Bruková Nataša, Dvořáková Dana, Hoke Milan, Klusoň Jaroslav, Kynčlová Helena, Matušková Vanda, Semerád Vladislav, Vaňková Iveta, Zeman Vladimír ml., Zeman Vladimír, Žížalová Hana, Žížalová Inka), Obecní úřad Krhanice, Okrašlovací spolek v Jílovém u Prahy, SDH

Hvězdonice, TJ Kavalier Sázava – oddíl vodní turistiky, ZŠ a MŠ Sázava, ZŠ a MŠ Teplýšovice, ZŠ Divišov, ZŠ Kácov, ZŠ Krhanice, ZŠ praktická a ZŠ speciální Uhlířské Janovice, ZŠ Týnec nad Sázavou.

Na závěr trocha poezie z dílny neúnavné, skalní a obětavé dobrovolnice

Nejdřív prší, a pak leje,
nakonec se slunce směje.

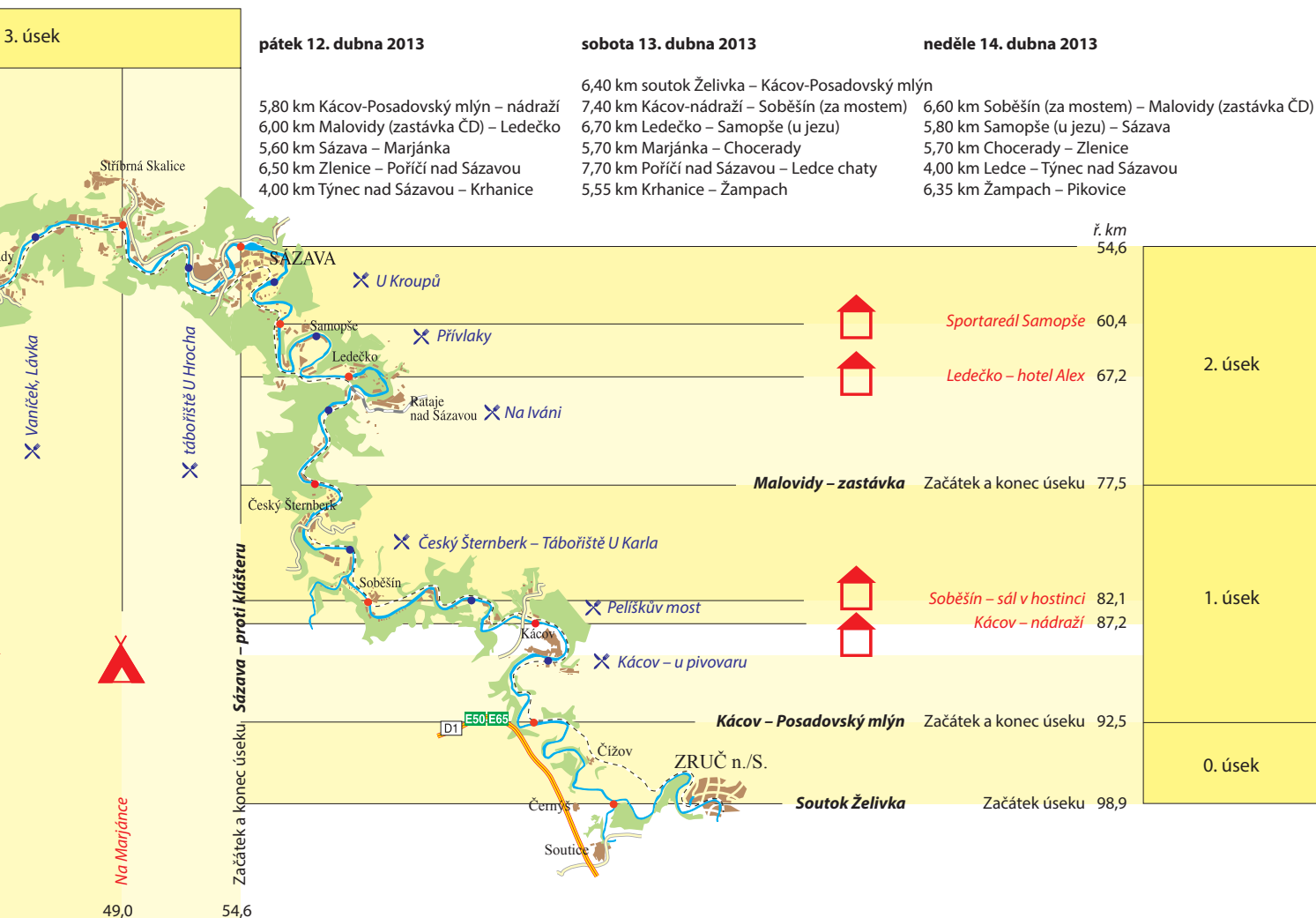
Modrá trička i modré nebe,
třetí úsek volá tebe, přírodo!

Volá a volá, po vodě plavou slova,
že je zase všude čisto, že zvěť v přírodě má místo!

Zase může dýchat strom a tráva,
zdravá bude i ta kráva.

Mléko zdravé může dát a nebude zlostně
řvát!!

Ivanka Danešová

Hlavní priority rozvoje regionu: příroda, turistika, památky, kulturní a duchovní rozvoj

Přírodní dominanty, turistický ruch, památky, kulturní a duchovní rozvoj, posilování regionální identity a služeb pro obyvatele a návštěvníky – to jsou hlavní priority rozvoje regionu Posázaví na období 2014–2020. Shodli se na tom účastníci Regionální konference Posázaví, která se uskutečnila v červnu v Hotelu Týnec v Týnci nad Sázavou. Její výsledky budou podkladem Integrované strategie regionu Posázaví na období 2014–2020, která je také důležitým podkladem pro získání finančních prostředků na realizaci projektů v regionu. Návrh konečného znění strategie dostane v září ke schválení Programový výbor, během podzimu ho pak projednají zastupitelstva obcí regionu.

„V globálních věcech se nová strategie od té nynější, přijaté na období 2007–2013, asi lišit moc nebude. Ale určitě se posune dopředu. Díky programu Leader, dotační politice i obecním rozpočtům se v minulých letech podařilo realizovat hodně projektů, které přispěly ke zkvalitnění života v posázavských městech a obcích. Podařilo se odstranit řadu problémů, na druhou stranu

se ale objevily nové. Je proto nutné na to reagovat a naše priority přehodnotit,“ řekla ředitelka společnosti Posázaví o.p.s. Bohunka Zemanová.

Přípravu strategie odstartoval anketní průzkum na začátku roku 2012. Jeho prostřednictvím mohli obyvatelé regionu vyjádřit svá přání a náměty ke zlepšení života v obcích. Do ankety se zapojili obyvatelé 62 ze 70 obcí ležících na území MAS Posázaví a sešlo se v ní 2 725 podnětů. Podle jednotlivých témat byly rozděleny do 30 ob-

lastí a ke každé z nich proběhly veřejné diskuse. Výsledky těchto oborových setkání vyhodnotil Programový výbor MAS Posázaví, jehož členy jsou zástupci veřejné správy a podnikatelského a neziskového sektoru. Sestavili také podklady pro jednání regionální konference.

První strategie rozvoje regionu Posázaví vznikla z podnětu místní akční skupiny na roky 2004–2007. Dokument pak byl aktualizován v rámci přípravy na nové programové období Evropské unie 2007–2013. Strategie se zaměřuje na zachování a zhodnocení přírodního a architektonického dědictví regionu, na zvýšení přitažlivosti regionu, na zapojení jeho obyvatel do veřejného života, na podporu rozvoje infrastruktury a na podporu aktivit dětí a mládeže. K jejímu naplnění výrazně pomáhá program Leader, který administruje MAS Posázaví a díky němuž „přitekly“ do regionu desítky milionů korun. Pomohly mimo jiné postavit nová dětská hřiště, opravit kapličky a hasičské zbrojnice, vybudovat vesnická muzea, otevřít naučné stezky. ♦

Na slovíčko s účastníky strategického plánování

Účastníkům Regionální konference Posázaví jsme položili tři otázky:

Proč se účastníte práce směřující k rozvoji regionu?

Proč si myslíte, že to má cenu?

V jaké oblasti práce MAS se zapojujete?

A tady jsou odpovědi některých z nich:

Robert Nečas, starosta obce Křečovice:

„Je to setkání, kde se učíme jeden od druhého, samosprávy řeší většinou podobné problémy. Očekávám, že tady získám informace a rady ohledně věcí, které se týkají našeho regionu. Zapojili jsme se do skupiny „Kulturní a duchovní rozvoj komunity a posilování regionální identity“, zahrnuje asi nejširší oblast veřejného

života, od sportovišť až po kulturu. Zaujímá nás to hlavně z pohledu osad, kterých máme 14, a každá potřebuje něco jiného.“

Lucie Onderčaninová, fyzická osoba:

„Domnívám se, že do budoucna to bude spíš o spolupráci, setkávání a komunikaci, než o podpoře malých projektů. Pozornost bude třeba zaměřit také na posílení regionální identity nebo uchování duchovních hodnot.“

Martina Štědrová, Spolek Fakt-Um:

„Posazujeme zájmy drobných řemeslníků a výtvarníků. Jsou často málo draví a průbojní, a proto neprávem opomíjení, i když vytvářejí úžasná díla. Byli bychom rádi, kdyby se i na ně pama-

tovalo. Rádi bychom jim poskytli příležitosti k prezentaci, aby ukázali, co umí. Chceme se dovědět, kde se co děje a kde bychom se mohli podílet na nějaké spolupráci.“

Dana Vilímková, starostka SDH Divišov:

„Setkání splnilo moje očekávání, vymysleli jsme tady spoustu nových nápadů, a když je Posázaví dokáže realizovat, tak to bude úžasné. Určitě je potřeba, aby region měl svoji strategii, nemůže si každý dělat, co chce. Musí existovat zásobník nápadů, a čím víc lidí se sejde, tím víc vymyslí. Osobně jsem preferovala oblast kultury, kterou se zabývám i v obci.“

Pavel Goby, ředitel RYTMUS Benešov,

o.p.s.: „Komunitního plánování Posázaví jsem se zúčastnil poprvé, ale moc mě nepřekvapilo, protože tento proces znám. Snažíme se podobným způsobem plánovat i v sociálních službách, za jejichž poskytovatele jsem se konference zúčastnil. Jsem rád, že jednotlivé pracovní skupiny tady byly navzájem propojené, i když každá řešila jiné téma. Dává to smysl, protože lidé uvažují v souvislostech. Region stoprocentně potřebuje strategii, bez ní to nejde a důležité je, že iniciativa vychází zespoda, protože kdyby to vymýšlel někdo „nahore“, asi by to nemělo smysl.“

Libor Matoušek, starosta obce Struhařov:

„Dověděl jsem se spoustu nových informací od lidí, kteří nepracují pouze v komunální sféře, takže naše poznatky jsou o to větší, že jsme poznali problematiku i z jejich strany. Region strategii potřebuje, protože bez ní bychom vařili z vody, i obec si z ní hodně bere, dává nám to střednědobý výhled, na co se zaměřit, kde bychom mohli získat finanční prostředky. ♦

Město Benešov opět podpoří Posázaví, poprvé jinak

Město Benešov finančně podpoří Místní akční skupinu Posázaví (MAS), která se už deset let stará o rozvoj regionu kolem řeky Sázavy. Benešovští zastupitelé schválili na její činnost jednorázový příspěvek ve výši 100 korun na obyvatele, což je v souhrnu asi 1,6 milionu korun. Zároveň se finanční a kontrolní výbor zastupitelstva aktivně zapojí do veřejné kontroly společnosti Posázaví. Benešov se tím stal lídrem regionu a dá se předpokládat, že ho budou následovat další místní akteři.

„Potěšilo nas, že jsme podporu získali napříč politickými stranami. Zastupitelé tím dali najevo, že si naši desetileté práce pro region váží, a že si ji přejí zachovat,“ řekla Bohunka Zemanová, ředitelka společnosti Posázaví o.p.s., která koordinuje činnost MAS Posázaví. Díky finančnímu příspěvku bude MAS Posázaví poskytovat bezplatně servis také všem spolkům, neziskovým organizacím, školám a podnikatelům ve správním území města Benešov. Budou moci například zdarma využívat poradenství při přípravě projektů, konzultace chystaných záměrů nebo pomoc s veřejnými zakázkami.

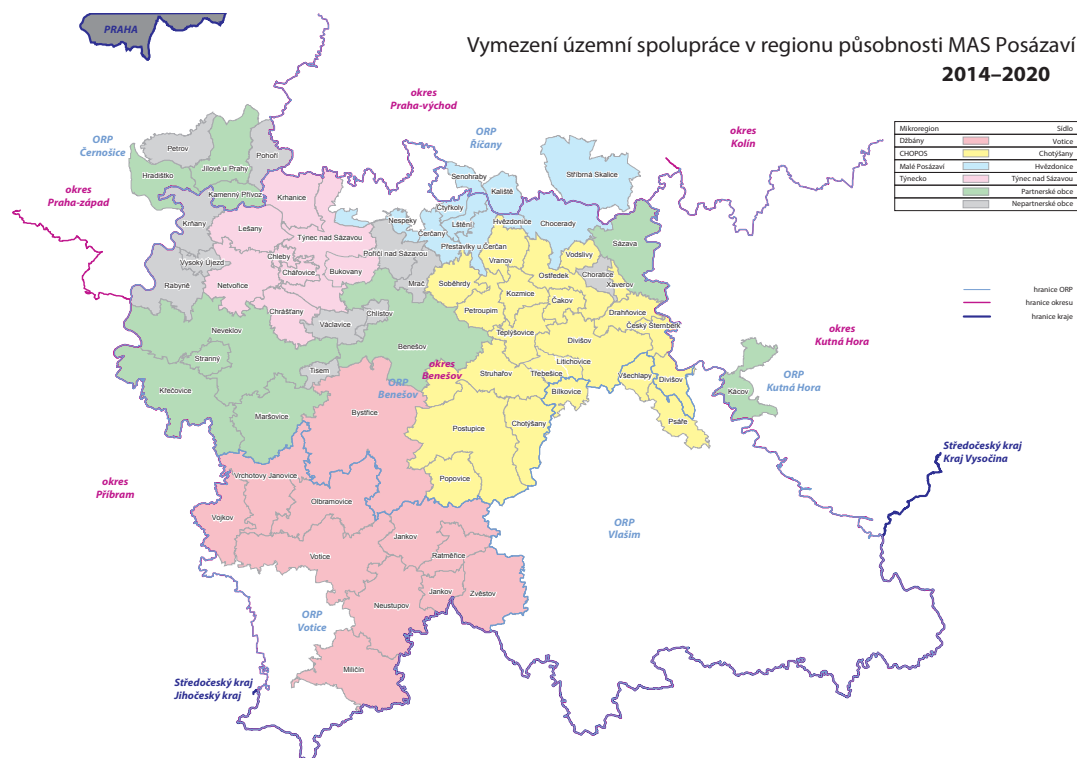
Rozhodnutí zastupitelů Benešova, největšího města regionu, je důležité o to víc, že na jeho stanovisko čekají další obce a mikroregiony Posázaví. Připravuje se totiž nový způsob financování MAS Posázaví a s ní spojeného rozvoje regionu. Nyní její členové platí předem stanovený

příspěvek podle uzavřené partnerské smlouvy, v budoucnu by to po vzoru Benešova mělo být podle počtu obyvatel.

„Hledáme nový způsob financování hlavně na rok 2014, kdy ještě nemůžeme spoléhat na dotace, které by měly do regionu přijít v novém plánovacím období. Věříme, že se nám tuto nejistotu podaří ve spolupráci s posázavskými obcemi a jejich svazky překonat. Víme, že řada z nich nemá v obecním rozpočtu peněz nazbyt, přesto mají o spolupráci s námi zájem a drží pospolu,“ řekla Bohunka Zemanová. O podporu

ře MAS Posázaví jednají v současné době další obce a mikroregiony, většinou hovoří o částkách v rozmezí od 50 do 100 Kč na obyvatele.

MAS Posázaví vznikla v roce 2004 a působila na území 98 obcí, v nichž žije téměř 95 000 lidí. Letos se část obcí ze správního obvodu Vlašim oddělila a vytvořila samostatnou MAS Blaník. Počet obcí v působnosti MAS Posázaví se tím snížil na 70 a počet obyvatel na asi 78 000. V současnosti má MAS Posázaví 48 členů, z toho 20 z veřejného, 18 z neziskového, 8 z podnikatelského sektoru a 2 fyzické osoby. ♦

Propagace Posázaví by měla jít ruku v ruce s osvětou o šetrném chování v přírodě

Propagace Posázaví jako atraktivního místa pro rekreaci a odpočinek by měla být zároveň spojena s osvětou, jak se mají obyvatelé a návštěvníci daného regionu chovat. Nárůst sportovně-rekreačních aktivit totiž negativně ovlivňuje životní prostředí, a je proto třeba ho regulovat. Vyplyvá z výsledků bakalářské práce studentky Fakulty životního prostředí České zemědělské univerzity v Praze Barbory Obstové.

„Snažila jsem se popsat vztah cestovních ruchů, tedy aktivity lidí, versus ochrana životního prostředí. Toto téma považuji v dnešní době za velice důležité. Lidé se rekreují, chtějí být venku, aktivně se tam pohybovat. Na druhou stranu je ale potřeba, aby si uvědomili, jaké dopady má jejich chování na přírodu. Cestovní ruch je totiž úzce spjatý s ekologickou zátěží a zásahy do životního prostředí,“ říká Barbora Obstová. Žije v Benešově a jako aktivní sportovec Posázaví pravidelně navštěvuje na kole, kánoí nebo pěšky. Od roku 2006 se zapojuje také do tradičního jarního úklidu, který pod názvem Čistá řeka Sázaava organi-

zuje společnost Posázaví o.p.s. V prvních letech pomáhala jako dobrovolník, v posledních čtyřech letech je vedoucí jednoho z uklízených úseků.

V rámci bakalářské práce Barbora Obstová porovnávala dva vybrané úseky řeky Sázavy, a to na základě předem stanovených ukazatelů, mimo jiné dopravní dostupnosti, návštěvnosti, sportovně rekreačních aktivit nebo vybavenosti infrastruktury. Dělal terénní průzkum, vyhodnocoval statistiky i analytická data. Vše konfrontovala s odbornými studiemi, především s Marketingovou studií řeky Sázavy (vyhotovena společností Posázaví o.p.s.) a Ekologickou studií Sázavy (vyhotovena společností Hydroprojekt a.s.). Výsledkem jsou návrhy opatření pozitivního vlivu turismu na ochranu přírody a krajiny. Doporučuje například zvýšit dopravní kapacitu pro přepravu jízdních kol, rozšířit nabídku ubytovacích služeb v trampsém duchu, zajistit dodržování lesního zákona nebo rekonstruovat Posázavskou stezku. „Bylo by dobré, kdyby se aspoň část návrhů podařila v budoucnu realizovat. Po-

zornost je nutné věnovat především úseku z Týnce nad Sázavou do Pikovic, kde je hlavně v létě enormní množství turistů a toto zatížení je nutné začít nějak regulovat," dodala Barbora Obstová.

Zájem studentů o Posázaví vítá i ředitelka společnosti Posázaví o.p.s. Bohunka Zemanová. „Jsem za to ráda. Přijdou, vyptávají se, někteří tady absolvuji i několikatydenní praxi, aby lépe poznali téma, které zpracovávají. Je potom zajímavé si jejich práci přečíst, protože určitou problematiku dokážou vnímat jinak než my. Jsou pro nás velkou inspirací a chtěla bych jejich postřehy využívat víc a ráda bych je také víc zapojila do projektů spolupráce,“ řekla Bohunka Zemanová.

Na téma Posázaví bylo zpracováno už několik bakalářských a diplomových prací. Byly zaměřeny například na hodnocení regionu z hlediska cestovního ruchu, na tramping a ekologii nebo na čerpání dotačních prostředků. ♦

Galerie projektů

Unie rodičů ČR – sdružení při Gymnáziu v Benešově – Studentský klub při Gymnáziu v Benešově

Podaná žádost: 22. 12. 2011

Realizace projektu: 13. 6. 2012 – 22. 11. 2012

Popis projektu: Studentský klub je v současné době v dopoledních hodinách přístupný zejména pro žáky školy, v ostatní době ho mají za předem stanovených podmínek – provozní doba, personální zajištění – k dispozici pro volnočasové i vzdělávací aktivity školy a spolky, které projevují zájem o využití prostor klubu. Využívá se pro účely: vzdělávací, volnočasových aktivit, primární prevence, přednáškové činnosti,

prezentaci studentské tvorby, jako místo pro setkávání a 3D klubové kino.

Financování projektu:

Výše dotace: 1 796 094 Kč
Spoluúčast žadatele: 199 567 Kč
Celkové náklady projektu: 1 995 661 Kč

Český dvůr, společnost s ručením omezeným – Rekonstrukce bungalovů a stavba nové jízdnárny v Nové Vsi

Podaná žádost: 4. 5. 2010

Realizace projektu: 25. 6. 2010 – 1. 3. 2012

Popis projektu: Výstupem tohoto projektu je nově vzniklá ubytovací kapacita v žádané kvalitě a cenové úrovni, dostupná dětem, mládeži, zájmovým klubům a sportovním organizacím, a nová tréninková, výcviková a sportovní plocha.

Jednoduchou a účelnou revitalizací málo používaných bungalovů byla vytvořena nová kapacita ubytování formou čtyřlůžkových pokojů s palandami, která je velmi dobře využitelná

právě pro mládež, sportovce či rodiny s dětmi a nepředstavuje cenově náročný typ ubytování. Nová jízdnárna byla vybudována přímo v areálu na pozemku vlastníka, a vyřešilo se tím nebezpečné přecházení silnice s koňmi a dětmi.

Financování projektu:

Výše dotace: 409 242 Kč
Spoluúčast žadatele: 572 942 Kč
Celkové náklady projektu: 982 184 Kč

Občanská vzdělávací jednota Komenský v Choceradech – Opravujeme sokolovnu krok za krokem

Podaná žádost: 26. 4. 2011

Realizace projektu: 19. 6. 2012 – 31. 8. 2012

Popis projektu: Cílem projektu „Opravujeme sokolovnu krok za krokem“ byla realizace další části oprav a úprav sokolovny. V etapě nazvané „vodoinstalace a hygiena“ byla velmi důležitá rekonstrukce sociálního zařízení pro další spolkové využívání budovy. Výsledkem je zlepšení zázemí pro členy spolků a pro návštěvníky z řad veřejnosti. Posílena je nabídka volnočasových aktivit, které sokolovna nabízí. Pořádání jednot-

livých akcí je snazší. Jako objekt občanské vybavenosti v obci s více jak 1 100 obyvateli a řadou spolků si sokolovna tento krok jistě zasloužila.

Financování projektu:

Výše dotace: 544 362 Kč
Spoluúčast žadatele: 62 845 Kč
Celkové náklady projektu: 607 207 Kč

►► Aktuální téma: sociální služby

Péče o ohrožené děti na Benešovsku

V poslední době můžeme často slyšet slova „ohrožené děti“. Když je někdo ohrožený, je třeba jej chránit. V našem případě se jejich ochrana násobí, protože se jedná o dětství. Tento článek je věnován ochraně a pomoci těm, kteří ji od nás dospělých mají dostávat automaticky, a to nezletilým dětem. Toto téma je jednou z mála oblastí na poli sociální práce, která není sporným

či kontroverzním tématem, a je i celospolečensky pozitivně vnímána a podporována. Ovšem realita se leckdy liší od teorie, všichni víme, že ochrana práv dítěte, zabezpečení jeho řádného vývoje a jeho bezpečí je žádoucí. Proto nás zneklidňují zprávy v médiích podobného typu: „Dítě bylo fyzicky dlouhodobě týráno“, „Zneužíval svou čtyřlétou dceru“, „Utekł z domova“...

Systémově patří ochrana práv dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu a ochrana jeho oprávněných zájmů mezi základní náplní sociálně právní ochrany (dále SPO). SPO zajišťují na místní úrovni zejména obecní úřady obcí s rozšířenou působností. V Benešově ji realizuje odbor sociálních věcí a zdravotnictví, oddělení sociálně právní ochrany dětí (dále OSPOD) městského

úřadu. Snahou OSPODu je naplňovat své poslání tak, aby bylo zajištěno přední hledisko SPO, a to zejména zájem a blaho dítěte, ale také ochrana rodičovství a rodiny a vzájemné právo rodičů a dětí na rodičovskou výchovu a péči.

Naším současným aktuálním cílem je vytvoření podmínek pro systematickou a nejvyšší možnou sociální práci s rodinami. Někdy stačí jednorázová intervence, rada, nasměrování nebo jen „popovídání si“. Systematickou sociální práci však vyžadují případy dlouhodobě, někdy i generačně vedených rodin, kde historicky selhávají sociální kompetence rodičů a modely chování se postupně přenášejí na děti. Intenzivní a v podstatě stálou intervenci sociální práce si pak žádají rodiny, kde je dítě záměrně poškozováno, týráno či zneužíváno. Samozřejmě pokud nemusí být dítě z rodiny odebráno. Zvýšená pozornost je také věnována rodinám při a po těžkých rozvodových situacích, rodinám s nedostatečnou kompetencí zvládat péči o děti a zajištění rodiny vůbec, rodinám ohroženým sociálním vyloučením, například ztrátou bydlení, atd. Každá rodina a každá rodinná situace je jedinečná a sociální pracovníci musí dobře, odpovědně a s rozvahou zvolit způsob pomoci a podpory.

Při práci s dlouhodobě selhávajícími rodinami je pro sociální pracovníky na úrovni OSPOD velkou pomocí spolupráce s dalšími institucemi, subjekty a sítěmi služeb. Důležité je, aby spolupráce byla především efektivní a zajišťovala širokou síť k využití všech možností pomoci, péče a podpory. Smyslem je často aktivizovat potenciál dotčených tak, aby se naučili jej využívat a používat ve prospěch „ozdravení“ rodiny a zejména dětí.

Spolupráce s Mateřským centrem Hvězdíčka

OSPOD Benešov se dlouho potýkalo s absencí návazných sociálních služeb pro rodinu a děti, která významně limitovala a omezovala řádné zajištění SPO. V loňském roce se podařilo ve spolupráci s MC Hvězdíčka využít dotačního programu vyhlášeného MPSV a zahájit od 1. ledna 2013 realizaci služby, která podporuje rodiny v agendě SPO formou tzv. sanace. Cílovou skupinou projektu se staly rodiny s dětmi, které se mohou ocitnout nebo se ocitají v ohrožení. Terénní sociální pracovníci MC Hvězdíčka pracuje s rodinami v jejich přirozeném prostředí, v terénu. Stejně tak práci v terénu využívají sociální pracovníci OSPOD. Sanace má ale velkou výhodu v počtu klientských rodin. Pracovníci OSPOD pracuje s cca 350 rodinami, naproti tomu pracovníci sanace s 9 rodinami. Podpora a pomoc je tak velmi intenzivní, pracovníci poskytují poradenství a podporu rodičovských kompetencí směřující k řádné péči o děti. Učí rodiče, a to zejména matky, zvládat domácnost, vařit, smysluplně vyplňovat volný čas dětí, povídat si s nimi a hospodařit s penězi. Učí je ale také základním dovednostem, jako je pravidelná a kvalitní příprava stravy pro kojence, dodržování pitného režimu, dodržování základní hygieny v péči o dítě a domácnost. Díky

velké odvaze a snaze pomoci ohroženým rodinám pomáhá MC Hvězdíčka těm nejvíce ohroženým dětem z Benešova.

Nízkoprahový klub MeziČas

Další významnou podporou, kterou mohou využívat děti z uvedených rodin, se stala nová sociální služba Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež MeziČas Benešov, které provozuje Magdaléna o.p.s. Zařízení je příznačně nazvané MeziČas, protože je příležitostí pro děti a mládež lidí najít motivaci nejen k dalšímu osobnímu rozvoji, ale také ke smysluplnému trávení volného času. Nabízí pomoc v krizových situacích, doprovod do různých institucí, vyhledávání brigád, podporu při vzdělávání a doučování. Posláním klubu je podporovat zdravý rozvoj, předcházet a minimalizovat rizikové chování dětí a dospívajících. Služba má formu ambulantní (Na Bezděkově 2 004, Benešov) i terénní. Pracovníci navštěvují parky, hřiště a místa, kde se cílová skupina pohybuje. Představováni jsou nejen služby, ale předávají se kontakty a připravuje se program, který lze venku realizovat. Pro děti z Benešova, které pocházejí z dlouhodobě selhávajících rodin, je služba velkou příležitostí neopakovat chyby svých rodičů nebo neskončit ještě hůř, třeba v 18 letech na ulici.

Azylový dům pro matky s dětmi ve Vlašimi

Mezi další významné poskytovatele služeb zaměřené na ohrožené děti Benešovska, s kterými OSPOD úzce spolupracuje, patří Azylový dům pro matky s dětmi ve Vlašimi, který provozuje Diakonie Českobratrské církve evangelické. Azylový dům poskytuje službu rodinám, které se ocitly v nepříznivé životní situaci spojené se ztrátou bydlení. Poskytuje přechodné azylové ubytování. Během pobytu, který by neměl přesáhnout dobu jednoho roku, poskytují pracovníci střediska uživatelkám individuální pomoc a podporu při hledání bydlení, zaměstnání, při výchově, péči o děti a domácnost, při vyřizování úředních záležitostí a zvládání finančního hospodaření. Cílem služby je poskytovat dostatek času a prostoru k řešení krizové životní situace v bezpečném prostředí.

S rodinou se musí pracovat komplexně

Praxe ukazuje, a to nejen v sociální oblasti, že problém není nikdy jen na jedné straně a s rodinou se musí pracovat komplexně. Např. umístění dítěte pro nezvladatelné chování na dobrovolný diagnostický pobyt do střediska výchovné péče na dva měsíce je, resp. může být, pro dítě velmi efektivní. Naučí se zde, v ideálním případě, respektovat nastavené mantinely, díky čemuž si může zlepšit prospekty ve škole, znovu obnovit nabourané vztahy apod. Dítě samo zažije úspěch a uspokojení. Je motivované pokračovat a stavět dál na naučených modelech chování vedoucích k úspěchu. Pokud se ale vrátí do původní rodiny, kde se nic nezměnilo, protože rodiče

neumí být kompetentní, pak dítě může spadnout zpět, ne-li níž. Může dojít i k tomu, že bude cítit nespravedlnost, neboť ono na sobě tvrdě pracovalo a doma se nic nezměnilo. Proč by se tedy v budoucnu mělo snažit samo? Podobných příkladů je mnoho. Komplexní sociální práce, která udržuje rodiny ve zdravé sociální kondici, by měla mít prostor ve všech problémových rodinách.

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví si uvědomuje potřebnost sítě návazných sociálních služeb a nutné spolupráce se všemi institucemi, které se zabývají péčí o děti, výchovou dětí atd. Není v silách sociálních pracovníků, aby v terénu vytipovaly všechny ohrožené děti, a proto potřebují funkční spolupráci nejen s institucemi, službami, ale také s nelhostejnou veřejností. Není ani v jejich silách zachránit vše, co rodiče pokazili, nebo odstranit překážky, které brání jejich kvalitní péči o děti. Ačkoliv by moc chtěli, nedokážou ani „vykouzlit“ láskyplné rodinné prostředí tam, kde není. Samozřejmě je třeba zdůraznit, že se nelze obejít bez kvalitní spolupráce se základními a středními školami, policií, soudy, lékaři, psychology a dalšími.

Komunitní plánování sociálních služeb pro okres Benešov

Vzhledem k vědomí nutnosti nastavení služeb dle potřeby regionu začalo město Benešov plánovat sociální služby pro celý okres Benešov. Partnerem projektu je CpkP střední Čechy a na realizaci projektu spolupracují města Vlašim a Votice. Tento projekt „Podpora procesu komunitního plánování na okrese Benešov“ je financován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR. Využití metody komunitního plánování umožňuje zapojení široké veřejnosti do procesu plánování služeb, staví na zodpovědném přístupu každého z nás a na sociální soudržnosti – je tedy věcí veřejnou.

Závěrem lze konstatovat, že v Benešově intenzivně pracujeme na nastavení kvalitního a účelného systému péče o ohrožené děti. Snažíme se o maximální možnou podporu vzniku a rozvoje sociálních služeb určených nejen nezletilým dětem. ♦

Ing. Mgr. Iveta Turková, vedoucí OSVZ

Fórum cestovního ruchu představilo novinky v cestovním ruchu Posázaví

Na co se mohou těšit obyvatelé a návštěvníci Posázaví, jaké novinky pro ně letos chystá společnost Posázaví o.p.s. i zdejší obce, města a podnikatelé v turistice zaznělo na Fóru cestovního ruchu, které se uskutečnilo v březnu v Hotelu Všetice na Benešovsku. Zúčastnilo se ho na 40 provozovatelů restauračních a ubytovacích zařízení, pracovníků informačních center, správců památek a muzeí i zástupců obcí a jejich svazků.

Hovořilo se například o novém projektu spolu-

práce nazvaném Řeky se mění, který realizují společně místní akční skupiny Posázaví, Lípa pro venkov, Královská stezka a Rakovnícko. Město Benešov představilo nové materiály, které vydalo v rámci projektu Propagace cestovního ruchu v turistické destinaci Benešovsko. Další příspěvky informovaly o stavbě rozhledny Špulka na vrchu Březák u Lbosína nebo o Centru sklářského umění, které vzniká přestavbou chátrající huti František v Sázavě. ♦

Kniha Cvičiště Benešov VSTUP ZAKÁZÁN!! zvítězila v soutěži svazu odbojářů

Kniha Cvičiště Benešov VSTUP ZAKÁZÁN!!, kterou vydala společnost Posázaví o.p.s., získala první cenu v 60. ročníku soutěže vzpomínkových, historických a dokumentačních historických prací. Soutěž vyhlašuje Český svaz bojovníků za svobodu a Národní archiv s cílem shromážďovat a uchovávat vzpomínky pamětníků národně osvobozenického boje.

Do 60. ročníku soutěže bylo přihlášeno 21 pří-

spěvků ve dvou kategoriích – kategorie vzpomínek a kategorie historických a dokumentačních prací. Kniha Cvičiště Benešov VSTUP ZAKÁZÁN!!, která mapuje historii vojenského výcvikového prostoru jednotek SS ve středních Čechách v letech druhé světové války a poválečnou obnovu tohoto území do roku 1948, zvítězila v kategorii historických a dokumentačních prací.

Soutěž se snaží postihnout celé spektrum ná-

rodně osvobozenického boje, hlavně proti fašismu. Do soutěže se v uplynulých 60 ročnících přihlásilo 4 056 děl, zejména vzpomínkových prací a pamětí účastníků protifašistického a národně osvobozenického boje a historických a populárně vědeckých prací historiků, publicistů a studentů. Vznikla tak rozsáhlá sbírka prací, které jsou uloženy v Národním archivu. Některé soutěžní práce vyšly knižně. ♦

Benešovští výtvarníci představili svá díla ve francouzském Auxerre

Pětice výtvarníků z Benešovska představila v červnu svou tvorbu na 17. ročníku pouličního festivalu Citadin ve francouzském městě Auxerre v Burgundsku. Festivalu se zúčastnilo několik desítek nejrozmanitějších umělců. Benešovští na něm byli jedinými mezinárodními hosty. Jejich účast na akci ve Francii podpořily společnost Posázaví o.p.s., týdeník Jiskra a město Benešov.

„Už samotné město, které má tři katedrály, je úžasné. Starobylé uličky zaplnily stánky s keramikou a obrazy, ozdobily je také sochy ze železa. Na pódiu před radnicí se od rána střídaly kapele. Přišly davy lidí,“ popsal atmosféru vedoucí české výpravy, malíř Sidonius Jiro. Spolu s ním do Francie jeli také fotograf František Provazník, malíř a keramik Dušan Filip Škrášek a Brigita Krumphanzlová s malbami na hedvábí. Svá díla vystavili v tamní galerii Arts Diaphragme.

Festival Citadin, pořádaný městem Auxerre, dává možnost výtvarným umělcům, aby obyvatelům a návštěvníkům tohoto města představili svá díla. Každoročně se nese ve znamení nějakého tématu. Letos jím byla Británie a jako čestný host proto na akci vystoupil herec, zpěvák a skladatel Murray Head. „A v podobném duchu, v jakém proběhl celý festival, tedy s nadsázkou, se udělovaly i ceny vybraným umělcům. Jednu z nich

získala i Brigita Krumphanzlová, která dostala šest knih Agathy Christie, samozřejmě ve francouzštině,“ poznamenal Sidonius Jiro.

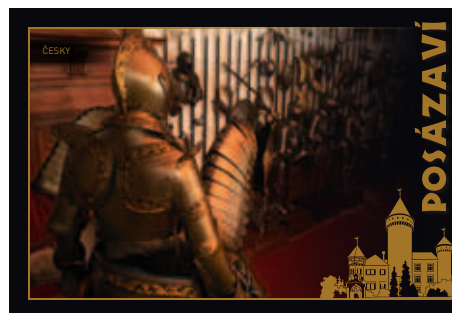
Účastí benešovských umělců na francouzském festivalu pokračuje dlouhodobá spolupráce společnosti Posázaví o.p.s. a regionu Burgundsko. „Potkávali jsme se na různých prezentacích, veletrzích cestovního ruchu, byli jsme na konferenci k programu Leader v Dijonu, francouzští přátelé se představili na májovém trhu v Benešově. Vyměňujeme si navzájem zkušenosti a teď i umělce. Loni vystoupil na zámku Jemniště francouzský soubor Les Traversées Baroques,“ připomněla ředitelka společnosti Posázaví o.p.s. Bohunka Zemanová. Vzájemná spolupráce by se podle ní měla nadále rozvíjet, například na úrovni škol. A na podzim by do Benešova měli na oplátku přijet také výtvarníci z města Auxerre. ♦

Vyšla nová brožura Posázaví

Společnost Posázaví o.p.s. vydala před novou turistickou sezonou tradiční propagační brožuru. Představuje přírodní zajímavosti, památky, ubytovací i restaurační zařízení, sportovní a kulturní areály i firmy v regionu Posázaví. Publikace vyšla kromě češtiny také v angličtině, němčině a ruštině. K dostání je zdarma v informačních centrech a dalších turistických zařízeních v Posázaví i mimo něj.

Barevná publikace vyšla už po jedenácté. Na jejím vydání se finančně podílejí subjekty, které se v ní představují. Řada z nich se tímto způsobem prezentuje každoročně, nově se letos

představily obce Křečovice a Hradištko, mikroregion Malé Posázaví, Voticko a Bystřicko

s Českou Sibiří nebo zámek ve Zručí nad Sázavou.

Publikace se snaží poskytnout ucelenou nabídku služeb, které mohou návštěvníci regionu využít. Nechybí v ní informace o nejznámějších posázavských památkách, například hradu Český Šternberk, zámcích Konopiště a Jemniště, o významných turistických cílech, jakými jsou hora Blaník nebo legendární trať Posázavský Pacifik. Jsou v ní také informace o sportovních a outdoorových centrech. ♦

jt

Projekt „Řeky se mění“ podpoří aktivní vodáckou turistiku na Sázavě a Berounce

Zvýšit bezpečnost vodácké turistiky na řekách Sázava a Berounka a zpřístupnit ji široké veřejnosti je hlavním cílem projektu Řeky se mění. Společně ho realizují místní akční skupiny Posázaví o.p.s., Lípa pro venkov o.s., Královská stezka o.p.s. a Rakovnicko o.p.s. Jejich snahou je podpořit šetrný turistický ruch, zlepšit infrastrukturu kolem řek, přispět k rozvoji aktivní turistiky i k výchově a vzdělávání návštěvníků regionu. Náklady na projekt jsou 3,8 milionu korun, z toho 3,4 milionu korun pokryje dotace z Programu rozvoje venkova.

„Projekt vychází z dlouholeté spolupráce všech zainteresovaných subjektů. Jeho vznik iniciovaly společnosti Povodí Vltavy, státní podnik a Bisport s.r.o. Už osm let podporují také tradiční jarní úklid řeky Sázavy, který organizujeme,“ řekla ředitelka společnosti Posázaví o.p.s. Bohunka Zemanová. Součástí projektu bude mimo jiné zabezpečení jezu v Sázavě-Černých Budách, rozmístění informačních panelů podél řeky nebo vydání knihy Řeka Sázava v průběhu času.

Projekt našel podporu u zástupců obcí a měst ležících na březích Sázavy. „Řeka Sázava si naši pozornost zaslouží. Zaplatpánbůh za každý projekt, který ji zlepší a zviditelní. Bude ale nutná taky osvěta, aby lidi, kteří sem přijíždějí, se k řece chovali líp,“ řekl Jan Herbst z Obecního úřadu Senohraby. Připomněl, že na pozemcích obce leží lokality Plovárna a Baštírna, které patří k nejkrásnějším koutům na řece Sázavě. O Plovárnu už dlouhou dobu pečují občanské sdružení, které ji udržuje a zajišťuje také jeden z mála přívozů na Sázavě. Obec jeho činnost finančně podporuje. S pomocí jejích příspěvků a dotací se vybudovalo u řeky nové sociální zařízení a atrakce pro děti. Byly tu vyznačeny vycházkové trasy, které turisty zavedou třeba na hrad Zlenice přezdívaný Hláška. „Obec má zájem, aby se sem lidé rádi vraceli,“ dodal Jan Herbst.

Projektová manažerka společnosti Lípa pro venkov o.s. Vanda Kubínová očekává, že se díky projektu hlavnělepší infrastruktura na řece Sázavě. „Chceme zrekonstruovat samoobslužný přívoz v obci Vlastějovice a opravit k němu přístupovou cestu. Budeme také zabezpečovat jezy v Budčicích, Březině a Horce II. Plánujeme opravit loděnici a přístup k řece v areálu TJ Jiskra Zruč a na třech místech vybudujeme odpočinková místa,“ popsala Vanda Kubínová.

„Na území MAS Královská stezka bude v rámci projektu instalován mobiliář na 6 místech – v Okrouhlici, Světlé nad Sázavou, Sluneční zátocí, Ledči nad Sázavou a Chřenovicích. Bude se jednat o rozcestníky, informativní tabule s bezpečnostním desaterem a cedule k jezům. Infrastruktura bude sloužit jak vodákům, tak turistům. Královská stezka se společně s ostatními MAS podílí na tvorbě Posázavského Kukátka a z projektu pořídí banner roll-up a deskový banner. Pravidelně budou aktualizovány obsahy webových sekcí o projektu a jeho postupu, které je možno najít na www.kralovska-stezka.cz,“ uvedla Karolína Ortová z MAS Královská stezka.

Co čeká turisty u řeky Berounky?

„Pro MAS Rakovnicko je projekt Řeky se mění druhým projektem, jehož výstupy se přímo týkají řeky Berounky. Tím prvním projektem je Čistá Berounka, dobrovolnické vodácké čištění

řeky, které pod hlavičkou Rakovnicko o. p. s. probíhá od roku 2009, celkově již od roku 2006,“ připomněl ředitel společnosti Radomír Dvořák. Nový projekt spolupráce MAS působících na řece Sázavě a Berounce podle něj podtrhuje důležitost obou vodních toků při realizaci programu Leader. Na řece a v jejím okolí se setkávají a někdy i střetávají zájmy obcí se zájmy neziskových organizací a drobných podnikatelů, zájmy místních obyvatel se zájmy rekreatantů a turistů.

„Na Berounce by měl projekt Řeky se mění přispět ke zvýšení bezpečnosti a podpořit také propagaci regionu a rozšířit povědomí o historickém významu Berounky pro život obyvatel. Největším nebezpečím pro vodáky jsou jezy a nejvíce nebezpečným jezem na křivoklátském úseku Berounky je jez Roztoky. Na tomto jezu bude po vzoru jezu v Českém Šternberku provedena instalace bezpečnostních prvků, které výrazně posílí šanci na záchranu tonoucích osob. Život svůj nebo svého parťáka v kanoi nebo na raftu snad nejvíce ohrožují sami vodáci. Přáním MAS realizujících tento společný projekt je, aby si všichni vodáci vzali k srdci vodácké desatero, které se na nebezpečných místech Sázavy a Berounky objeví na informačních tabulích,“ dodal Radomír Dvořák. Ale tím „bezpečnostní výstupy“ projektu zdaleka nekončí. Rakovnicko o. p. s. díky projektu pořídí vybavení pro záchranu na řece Berounce, které budou moci využít příslušníci jednotek sborů dobrovolných hasičů k výcviku a případným záchranným akcím. A aby si hasiči i vodáčtí instruktoři dokázali se záchranou na řece dobře poradit, proběhne na umělé slalomové dráze v Roztokách kurz vodní záchran. Kvalifikaci v oboru vodní záchran bude moci získat až 16 osob,“ popsal Radomír Dvořák. Vyslyšeno podle

něj bude i dlouhodobé přání Správy CHKO Křivoklátsko a vodáci a návštěvníci řeky Berounky dostanou od sezóny 2014 vodáckého průvodce. V rámci projektu vyjde už letos také regionální publikace Na staré řece, v níž budou informace o osobnostech, které Berounka okouzila, o mlynářství, voroplavbě, počátcích trampingu a vodáctví, o pověstech. ♦

jt

Kam v létě pod Blaníkem?

I přes léto připravují obce mikroregionu Blaník zajímavé a lákavé akce, ať už jsou to například hasičské a jiné tábory nebo v Ostrově vyhlášené zábavy pod širým nebem. Nebudou chybět také Letní slavnosti Rádía Blaník v Kondraci, které letos budou oproti předchozím ročníkům dvoudenní. Ve dnech 9. a 10. srpna se návštěvníci mohou kromě hudebního vystoupení interpretů známých z vysílání Rádía Blaník těšit také na bohatý doprovodný program, chybět

Rádía Blaník i v aktualitách na webu obce Kondrac.

Konec prázdnin již tradičně patří stále oblíbenější dětské akci „Loučení s prázdninami“, kterou pořádá občanské sdružení KAMARÁDI

Načeradce. Rozloučit s prázdninami se můžete v sobotu 31. 8. 2013 od 12.30 hodin na hřišti v Načeradci. Před dvěma lety byly tématem akce večerníkové postavy, v loňském roce se cestovalo kolem světa. Letošní pátý ročník bude zaměřen na řemesla. Děti budou procházet stanoviště s řemeslníky (zemědělci, řezníky, zedníky, hospodskou a hospodským, rybáři, řezbáři, pekaři, kuchaři, pradelnami, mlynáři, kejklíři, lazebníky, horníky), kde na ně budou čekat různé úkoly, za jejichž splnění dostanou odměnu. Celý den bude

pravděpodobně nebude ani tradiční výstup S Blaníkem na Blaník. Podrobnosti o programu a účinkujících budou zveřejněny na webu

pradelnami, mlynáři, kejklíři, lazebníky, horníky), kde na ně budou čekat různé úkoly, za jejichž splnění dostanou odměnu. Celý den bude

také na hřišti připraven velký skákací hrad, nebude chybět oblíbené malování na obličej nebo předváděcí akce motorkářů. Podívat se můžete na ukázkou tance CWALK, ale také na taneční vystoupení samotných KAMARÁDŮ Načeradce nebo mažoretek z Vlašimi. Aby toho nebylo málo, pro děti bude také připravena divadelní pohádka, večer zábava a ohňostroj, samozřejmě nebude chybět ani občerstvení. ♦

Realizace projektů z Leaderu

V Kondraci, respektive její místní části Dub, a v obci Právoň se realizují projekty podpořené z programu Leader. Zatímco v Právoň se plánuje dokončení výstavby spolkového domu na polovinu září tohoto roku, v Dubu už je téměř hotovo. Dubští hasiči už mají svou rekonstruovanou hasičskou zbrojnici, pomyslný střed veškerého kulturního i společenského dění v obci, skoro dokončenou. Zbývá už jen doladit nezbytné terénní úpravy okolí a hasičárna stojící na dubské návsi bude moci opět plnit svou funkci.

Spolkový dům v Právoň by měl být slavnostně otevřen už v září, v současné době se dokončuje stavba budovy a plánují práce na zahradě a výstavba oplocení. Díky tomu, že se kus původního objektu uboural, vznikl prostor pro dosud velmi chybějící chodník, který přispěje k bezpečnému pohybu chodců na jinak úzké a nebezpečné části místní komunikace. ♦

Cyklorytíř 2013 a oslavy městyse Načeradec

V sobotu 18. května v Načeradci startoval již osmý ročník cyklistického závodu Blanický cyk-

Oslavy znovuzískání titulu městys byly spojeny s oblíbeným „cyklorytířem“, který zahajuje cyk-

lorytíř a proběhla oslava znovuzískání statutu městyse a křtění nové hasičské Tatry.

Dne 18. března 2013 převzal starosta Ing. Jiří Jelínek z rukou předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Miroslavy Němcové dekret o stanovení obce městysem.

listickou sezónu na Podblanicku. I když sobota začala deštěm, během dne se počasí umoudřilo a vydrželo po celý den. Přestože se v blízkém okolí konalo ve stejný den minimálně dalších šest akcí, dětskou kratší trasu cyklorytíře absolvovalo 86 dětí a řady dospělých cyklorytířů rozšířilo 329 dospělých.

Součástí oslav bylo také svěcení nové hasičské Tatry, vystoupení mažoretek, ukáзка zumby, nechybělo ani fotbalové utkání SK Načeradec proti fotbalovému klubu Louňovice pod Blaníkem, motokáry a přehlídka motorek nebo výstava chovatelů a ukáзка hasičských zásahů. V průběhu odpoledne hrála na hřišti kapela Týnečanka, večer se o zábavu postarala skupina Eksploze. ♦

Eliška Švejdová

Do tichonické kapličky se po 70 letech vrátí zvon

Zvonička kaple sv. Anny v Tichonicích bude za několik týdnů pravidelně plnit svoji úlohu. Obcí se poprvé od druhé světové války rozezní nový zvon. Ten původní ve 40. letech 20. století zničili a odvezli němečtí vojáci. Vížka kaple od té doby zela prázdnotou a opuštěná připomínala tehdejší smutné události.

„Podařilo se nám získat dotaci ze Státního zemědělského intervenčního fondu na obnovu pa-

mátky, nechali jsme ve zvonařské dílně ulít zvon a počítáme i s elektronickým systémem, který bude zajišťovat pravidelné odbíjení. Těšíme se, že se do Tichonic a okolní krajiny vrátí tradiční zvuk zvoničky,“ říká starosta Jaroslav Vaník. Nový zvon ze zvonařské oceli bude co nejvíce napodobovat ten původní a vážit bude kolem 25 kilogramů. Zvonení z tichonické kapličky oznámí poledne, šestou hodinu večerní

nebo významnou událost v obci.

V létě už bude zvonička kaple sv. Anny kompletní a elektrický pohon zvonu fungovní. Obec teď plánuje slavnostní otevření kapličky s vysvěcením zvonu. ♦

Eva Vrzalová

►► Mikroregion Džbány

Nový pohled na Votice z kostelní věže Václavka

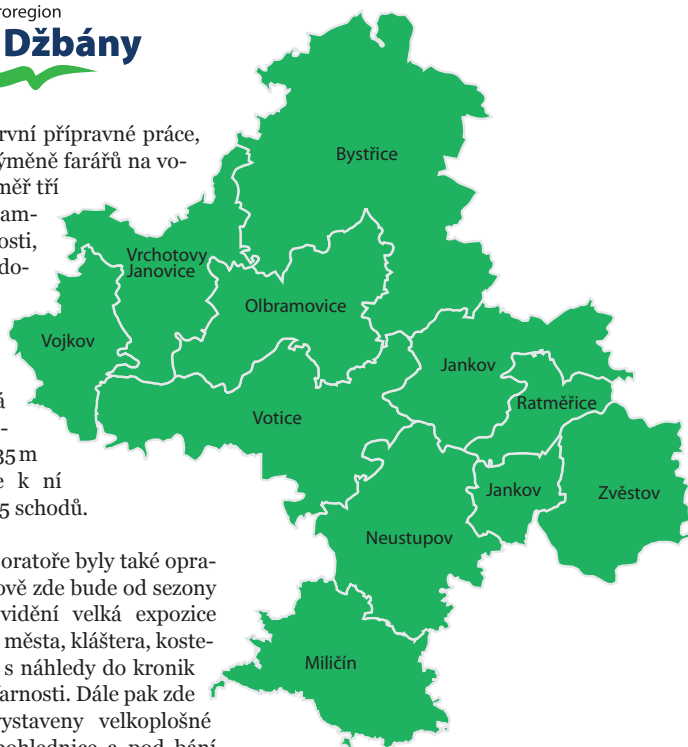
Město Votice a jeho okolí si můžete od poloviny června prohlédnout ve zcela nové perspektivě, a to díky možnosti vystoupat na vyhlídkovou věž u votického kostela sv. Václava. Tento unikátní pohled na město si mohli užít zatím jen stavitelé věže a zdejší holubi. S myšlenkou otevřít věž veřejnosti a nabídnout turistům netradiční pohled na město z výšky přišel před čtyřmi lety votický rodák a propagátor turistiky na České Sibiři Luboš Mudra. Ten je majitelem restaurace U Modré kočky, která se nachází hned naproti kostelní věži, a několik let si říkal, že by stálo za to věž Václavku zpřístupnit návštěvníkům. Se svým nápadem přišel za tehdejšími faráři římskokatolické farnosti, která kostel spravuje. Ten

souhlasil, a tak začaly první přípravné práce, které pokračovaly i po výměně farářů na votické faře. V průběhu téměř tří let se věž kostela za významné finanční pomoci farnosti, města a Luboše Mudry dočkala opravy vnitřního schodiště a nových schodů až do kupole věže, která je vysoká 45 m. Vyhlídka samotná je ve výšce 35 m a musíte k ní zdolat 135 schodů.

Prostory oratoře byly také opraveny a nově zde bude od sezony 2014 k vidění velká expozice o historii města, kláštera, kostela a věže s náhledy do kronik města a farnosti. Dále pak zde budou vystaveny velkoplošné dobové pohlednice a pod bání bude expozice o celé opravě kostela, která proběhla v roce 2001. V oratoři si bude možné prohlédnout i výrobky drobných řemeslníků a umělců, které bu-

dou k zakoupení.

Dalším lákadlem k návštěvě věže je prohlídka plně funkčního hodinového stroje, který pohá-

ní pomocí soustavy táhel ručičky věžních hodin a bicí zvonky. Za povšimnutí stojí i mohutná zvonová stolice se zvony sv. Václavem a sv. Vojtěchem. Pokud tedy budete v době časových signálů věžních hodin, je to skutečně nevšední zážitek. Před kostelem stojí sousoší sv. Václava s blanickými rytíři od sochaře Čeňka Vosmíka, které bylo v soutěži na pomník na vrchu Vítkově v Praze, kterou vyhrála jezdecká socha Jana Žižky.

Věž Václavku můžete navštívit v těchto časech: květen, červen – sobota, neděle od 12 do 17 hodin, červenec, srpen, září – úterý až sobota od 10 do 12 a od 13 do 17 hodin, neděle od 12 do 17 hodin, od října do dubna v sobotu

od 12 do 16 hodin. Pokud ve vyhlídkové věži bude náhodou zavřeno, jsou vstupenky k dispozici také v restauraci „U Modré kočky“.

Nezapomeňte navštívit ani další votické zajímavosti a památky. Nejzajímavější sakrální památkou ve městě je věrná kopie jeruzalémského božího hrobu z roku 1685, která se nachází na místním hřbitově proti bývalému františkánskému klášteru. V budově bývalého kláštera je umístěna Galerie sakrálního umění Voticka, ve které jsou vystaveny především historické obrazy, sochy a další předměty, které souvisely s životem v klášteře. O tom, jak žila židovská komunita v dávných dobách ve Voticích, vypovídá expozice Židé a židovské památky, která je

součástí místního velmi zachovalého židovského hřbitova na východním okraji města. Na votickém náměstí vás zaujme mariánské sousoší z první poloviny 18. století se sochami sv. Barbory, Rosalie, Rocha a Sebastiana. Na náměstí stojí za zmínku i budova staré radnice z roku 1661. V jejím přízemí najdete turistické informační centrum. V jeho sousedství je stálá expozice Vlastivědného klubu, kde se dozvíte informace o historii města a vlastivědného klubu, prohlédnout si můžete drobné exponáty, které bezprostředně souvisí s vývojem města a historií místních spolků. ♦

Eliška Melicharová

Mikroregion Džbány připravil vzdělávací projekt pro žáky čtvrtých tříd základních škol

Vzbudit v dětech zájem o místo, v němž žijí, je cílem projektu Dětská vlastivěda Mikroregionu Džbány. Pro žáky osmi čtvrtých tříd základních škol z Bystřice, Votic, Vrchotových Janovic, Jankova, Miličína a Olbramovic ho připravil svazek obcí Mikroregion Džbány. Hlavním výstupem bude učebnice regionální vlastivědy, kterou pak školy využijí ve výuce.

„Chceme zviditelnit mikroregion a spolupráci uvnitř něj. A nejjednodušší a nejjasnější je za-

ho okolí, půjdou na návštěvu na obecní úřad a formou rozhovoru vypovídají starostu nebo se zamyslí nad proměnami obce v historii nad paralelními fotografiemi. Jejich výsledky práce pak představí žákům z jiné školy mikroregionu při vzájemné návštěvě. Z vytvořených pracovních listů vznikne flexibilní učebnice regionální vlastivědy, která se bude postupně aktualizovat a rozšiřovat. Finálem projektu bude společné setkání všech zúčastněných žáků v květnu 2014, na němž si hravou a soutěžní formou ověří získané znalosti.

Na myšlenku podnítit zájem dětí o region přišel Viktor Liška při svých cestách po republice v rámci hodnocení obcí zapojených do soutěže Vesnice roku. Její celorepublikové kolo v roce 2010 vyhrály právě Ratměřice. „Nechal jsem se inspirovat podobným projektem v Moravskoslezském kraji, kde děti z různých škol na společném se-

tkání soutěžily ve znalostech regionu. My jsme tuto myšlenku rozšířili o celoroční vzdělávání v rámci výuky vlastivědy. Konkrétní podoba poté vznikala po konzultacích s profesorem benešovského gymnázia Romanem Andrešem, který má vzdělávací obsah a metodiku našeho projektu z největší části na starosti,“ popsal Viktor Liška.

Zástupci Mikroregionu Džbány navštívili ředitele všech šesti základních škol a navázali s nimi spolupráci. Nyní přichází na řadu metodická práce. Po několika úvodních schůzkách s řediteli škol a budoucími učiteli vlastivědy ve 4. ročnících se nyní naplno rozběhla přípra-

va jednotlivých úkolů a naplní vyučovací hodiny a společně jsme nastavili možné parametry regionálního vzdělávání žáků.

Konečná podoba metodiky pro učitele bude hotova na konci června a od září 2013 projekt odstartuje naplno v jednotlivých školách.

Mikroregion Džbány ze svého letošního rozpočtu podpořil rozjezd projektu a vytvoření metodiky částkou 50 000 korun. „Očekáváme, že příští rok budou náklady vyšší. Chtěli bychom totiž zaplatit dětem výlety do jiných škol a výrobu pracovních listů. V rozpočtu s projektem počítáme a také požádáme o dotaci,“ dodal Viktor Liška. Svazek obcí se podle něj snaží peníze, které ve svém rozpočtu uspoří, vrátit zpět do regionu. Investice do vzdělávání dětí a posilování vztahu k místu, kde žijí je smysluplnou investicí. Před dvěma roky jsme například prostřednictvím grantového programu Ze Džbánů do džbánek rozdělili 100 000 korun mezi drobné kulturní a sportovní akce pro děti, mládež a seniory. ♦

jt

čit u dětí, to se nikdy neztratí. Sám jsem učitel, takže vím, že ve vlastivědě se probírají i témata místní historie a okolí místa, kde žáci žijí. A to se dá krásně využít. Stejně tak budou do projektu začleněna průřezová témata, jako je například Výchova k občanství nebo Mediální výchova vycházející z rámcových vzdělávacích plánů jednotlivých škol,“ řekl předseda svazku a starosta obce Ratměřice Viktor Liška.

Projekt bude založen na samostatných pracích žáků, kteří se v hodinách vlastivědy budou zabývat například tématy Místo, kde žijeme, Lidé a čas, Základy státního zřízení a v rámci jednotlivých témat vytvoří mapu obce a její-

Svazek obcí CHOPOS zahájil stavbu rozhledny Špulka na vrchu Březák

Na vrchu Březák u Lbosína na Benešovsku byl 27. dubna položen základní kámen rozhledny Špulka, která se stane, pevně v to věřím, novým symbolem regionu. Položení a symbolické poklepání základního kamene nebylo dopředu medializováno z obavy, že by se vše organizačně nezvládlo. Přesto se v tento den na vrchol kopce vydalo cca 200 lidí. Naopak termín otevření rozhledny oznámíme v předstihu, aby se mohl každý zúčastnit.

Stavbu zajímavé dominanty, jejíž součástí bude naučná stezka, připravilo a realizuje 21 obcí sdružených ve svazku CHOPOS. Náklady se odhadují na sedm milionů korun, z toho 1,8 milionu korun pokryje dotace ze Strategického plánu Leader, který v regionu administruje společnost Posázaví o.p.s.

Od prvních myšlenek vybudovat v mikroregionu CHOPOS naučné místo s rozhlednou uplynuly 3 roky a 7 měsíců. Bylo to nezbytné, protože rozhledna Špulka musela takřikajíc dozrát. Je za námi řada fází projektových příprav a diskuzí v mikroregionu i uvnitř obcí, hledání optimálních i kompromisních řešení, vyřizování povolení, výběr dodavatele stavby, oslovování partnerů. Teď už zbývá jen nakoupit cement, písek, kámen, hřebíky, prkna, trámy, pár tun oceli, zkrátka jako ve filmu Na samotě u lesa. Nesmíme zapomenout na dobrého a levného mistra, který vše ohlídá.

Základní kámen rozhledny posvětil farář Martin Janata. Připomněl, že špulka, jejíž jméno rozhledna ponese, je symbolem vzájemného propojení, v tomto případě 21 obcí, které se tímto způsobem rozhodly dát jasně najevo, že k sobě patří.

Projekt podněcuje mnohem širší spolupráci. Podporují ho místní obyvatelé, školy, spolky, firmy a mnoho dalších organizací. Financování projektu je komplikované a dnes velmi ojedinělé. Jde o vícezdrojové financování. Část prostředků vynakládají obce, další tvoří získaná dotace, mikroregionu se navíc podařilo oslovit společnost WIFCOM a.s., poskytující bezdrátový internet, a regionální Rádio Sázava, které do projektu vkládají nemalé prostředky. Další prostředky poskytuje velmi početná skupina dárců. Jsou to lidé žijící nebo působící v regionu, které rozhledna Špulka pozitivně oslovila. Díky této nemalé pod-

poře, která šplhá do statisíců korun, má projekt mnohem širší dopad. Ze všech dárců je postupně vytvářena „Venkovní kronika“ o lidech, spolcích, sdruženích, školách, firmách, zkrátka o všech, co podpořili Špulku. Ještě dnes má každý šanci zanechat po sobě nesmazatelnou stopu v regionu. Lze očekávat, že mnoha lidmi podpořená Špulka s kamennou mapou, naučnou stezkou a „Venkovní kronikou“ se stane novým symbolem regionu, který posílí v místních lidech hrdost a soudržnost s regionem.

V jaké fázi se projekt nachází?

Nyní, tj. v druhé polovině června, se vyrábí ocel pro rozhlednu a dokončuje se dílenská dokumentace. Souběžně s tím probíhají přípravné práce, poptávka po materiálech apod. Během tohoto měsíce se začalo s výstavbou elektrické přípojky. Nezhálí ani děti z místních škol, které vytváří návrhy svých naučných míst rozdělených do různých témat. Škola v Postupicích si pro svou expozici vybrala

dokončení. Věřím, že to nevádí. Na Špulku, která zde bude stát desítky let, si klidně můžeme ještě pár dní navíc počkat. ♦

Mirek Kratochvíl

téma Voda a život v ní, v Divišově se zabývají představením místní lokality. V Chotýšanech plánují vytvoření mapy s magnetickou kuličkou na rozvíjení grafomotoriky, v Teplyšovicích vymýšlí hlavolam. Určitě se máme na co těšit.

Samotná stavba rozhledny na vrcholu kopce bude dle stavbyvedoucího probíhat následovně. Práce na základech budou probíhat až v měsíci srpnu. Následně budou pokračovat montážní a dokončovací práce. Samotná výroba rozhledny probíhá mimo naše území, konkrétně v Záběří nad Labem. Termín dokončení díla byl stanoven na konec září, lze však očekávat, že to bude i později. Současné klimatické podmínky (např. podmáčený terén) a dodatečná úprava základů ve prospěch stavby si vyžádají posunutí termínu

Láska a bolest Žofie Chotkové

Byla krásná, vzdělaná, slušně vychovaná i dobrá hospodyně. Ale uměla také střílet z pušky a kouřit cigarety. Pohledu jejích hlubokých hnědých očí odolal jen málokdo. V zástupu ctitelů nechyběl ani následník rakousko-uherského trůnu, arcivévoda František Ferdinand d'Este (1863–1914). Miloval ji navzdory své císařské rodně. A pro legalizaci vztahu byl ochoten obětovat hodně – i vzdát se následnického práva svých dětí na trůn, kterého se sám ale nedomáhal. Přišel osudný 28. červen 1914. František Ferdinand s manželkou Žofií umírají v Sarajevu, začíná první světová válka, která má za následek rozpad rakousko-uherské monarchie. Co by bylo, kdyby František Žofii nikdy nepotkal, kdyby si ji nevzal za ženu, kdyby dal na její slova a do Sarajeva nejel...? Příliš mnoho „kdyby“ na jeden krátký život.

Hraběnka z Chotkova a Vojnína

Žofie Marie Josefína Albína se narodila 1. března 1868 jako páté dítě rakouského diplomata a někdejšího českého místodržitele hraběte Bohuslava Chotka z Chotkova a Vojnína a hraběnky Vilemíny Kinské z Vchynic a Tetova. Pocházela z devíti sourozenců a dostalo se jí výborného vzdělání i pečlivého vychování. Pomyslným „škráloupem“ na kráse z pohledu císařské rodiny byl jen její málo urozený původ – pocházela sice ze starého šlechtického, ale podle habsburského rodinného statutu nerovnorodého rodu. Františku Ferdinandovi to ale nevadilo.

Poprvé se s ním Žofie setkala v roce 1885 na svatbě své sestřenice Terezie Kinské ve Vídni. Později vzpomínala, že tehdy od Františka Ferdinanda dostala velikou kytici, a že byl arcivévoda „velice rozpustilý“. Už v těch letech měla docela vyhraněný názor na život. Ve svých šestnácti letech se v dotazníku „Přiznání okruhu přátel a známých“ přiznala, že její oblíbenou vlastností u mužů je rozhodnost a věrnost, u žen zdvořilost, veselost a duch. K jejím oblíbeným činnostem patřilo psaní. Na otázku, kdo je lepší než ona, odpověděla „nikdo“. Za svůj hlavní charakterový rys označila oporu. Kterou chybu by odpustila jako první? Prý nepřesnost. Nepřekonatelný odpor měla k švestkovým knedlíkům a kysanému zelí, jejím oblíbeným jídlem a nápojem byli raci, ořechy, čaj a anýzovka. Bála se škvorů a husí. Jejím mottem bylo „šlechtictví zavazuje“.

Dvorní dáma u arcivévodkyně Isabely

V roce 1888 se hraběnka Žofie stala dvorní dámou manželky arcivévody Bedřicha, arcivévodkyně Isabely. Bydlela s nimi převážně v Bratislavě. František Ferdinand tehdy sloužil nedaleko Bratislavy a k Bedřichovi, který byl jeho bratrancem, dojížděl často na návštěvu. Bedřich s Isabelou v tom viděli příležitost, jak svobodnému arcivévodovi namluvit některou z jejich šesti dcer. Netušili, že k nim František jezdí kvůli hra-

běnce Žofii.

Pověstná jiskra mezi Žofií a Františkem prý přeskočila v roce 1894 na slavnosti u hraběte Thun-Hohensteina v Praze. Stačil jeden společný tanec... a František Ferdinand se zamiloval. Žofie jeho lásku opětovala. Oběma ale bylo jasné, že jejich vztahu přáno nebude. Utajit vzájemné sympatie před okolím dokázali několik let. Když

arcivévodkyně Isabela odhalila jejich milostný vztah, zakázala Žofii stýkat se s Františkem. Ten se rozhodl vztah s Žofií veřejně přiznat.

Kněžna a vévodkyně z Hohenbergu

Proti sňatku Františka Ferdinanda s Žofií byli téměř všichni příslušníci císařského dvora i státní a církevní činitelé. František se ale nevzdával: „Umím si velice dobře představit ideální ženu, jakou bych měl rád, se kterou bych se mohl stát šťastným. Nemusí to být příliš mladá osoba s již bezvadně upevněným charakterem a názory, taková princezna není. Tu shledávám lepší zůstat svobodný, než se po celý život udělat nešťastný,“ napsal v jednom z dopisů. Téměř roční boj za svou lásku mladý pár nakonec vyhrál. Své ano si snoubenci řekli 1. července 1900 na zámku v Záku-

pech a z hraběnky Chotkové se stala kněžna z Hohenbergu. Navzdory dramatickým námluvám bylo jejich manželství spokojené a harmonické. Do čtyř let po svatbě se jim narodily tři děti – Žofie, Max a Arnošt, čtvrtý chlapec přišel na svět v roce 1908 mrtvý. V roce 1909 udělil císař Žofii titul vévodkyně z Hohenbergu.

A jaká byla Žofie domácí paní? Podle pamětníků prý dovedla uplatňovat svoji vůli formou, které se nedalo odporovat. A první, kdo poslouchal, byl sám následník. Franci, jak mu říkala, byl zcela pod pantoflem, aniž by si toho byl vědom. „Projevujíc mu lásku a oddanost, vnutila mu vždy svou vůli stejně jako služebnictvu a úřednictvu. Následníková Žofi' uměla tak laskavě poručiti a pokárati, že to bylo přijímáno jako milostivé jednání, ale ode všech žádala víc práce, podle hesla chtěj na lidech nemožné, aby se docílilo možné. Všeobecné mínění bylo, že kněžna měla na následníka neblahý vliv, a že ho učinila lakomcem. Výtka není oprávněná. Lakomství jim mohl přičítat jen ten, kdo neznal jejich peněžní poměry. Následník, pokud byl svobodný, vůbec se o hmotné záležitosti nestaral... Tak to vypadalo, když manželka převzala hospodářství. Zhrozila se skutečností, jež všude nalezla, a tak nastalo ono šetření, v němž veřejnost shledávala lakomost. Naučila Franzeho lépe počítat, aby nevydával víc, než přijímal. Následnická apanáž nikdy nestačila ani na domácnost, stále cestování pohltilo značné sumy, ač mu rakouské státní dráhy poskytovaly velké výhody, jeho panství, včetně Konopiště, nevynášela nic, ještě se doplácelo,“ vzpomínal později Rudolf Mikula, který se pohyboval v jejich blízkosti.

Žofina poslední oficiální cesta

Psal se 28. červen 1914. Cesta do Sarajeva, kdy Žofie oficiálně doprovázela Františka Ferdinanda při jeho návštěvě města, se jim ale stala osudnou. Při projížděce ulicemi se stali terčem bombového útoku. Přežili, ale odnesl to jeden člen z jejich doprovodu. František Ferdinand se rozhodl navštívit zraněného muže v nemocnici. Nečekaně změnil stanovenou trasu jízdy a doprovodná vozidla na to nestačila zareagovat. Na rohu ulice, kam jeho automobil odbočil, stál Gavrilo Princip. Na projíždějící vůz dvakrát vystřelil. Jedna kulka zasáhla Žofii, druhá Františka. Veškerá lékařská pomoc už byla marná. Začaly se psát nové dějiny Evropy... ♦

jt s přispěním Jiřího Chramosty

Členové Spolku Fakt-Um opravdu umí!

Spolek Fakt-Um je skupení kreativních lidí z Vlašimska a Benešovska. Ti se dali dohromady díky jednomu českému portálu, který sdružuje zručné lidi všech oborů i technik (flec. cz). Název napovídá, že jde o lidi, kteří své řemeslo a techniky fakt umí. Logem spolku je sevřená pěst s palcem nahoru, které uvedenou myšlenku ještě zvýrazňuje.

Na začátku listopadu loňského roku byl spolek oficiálně zaregistrován jako občanské sdružení. A tehdy naplno začala jeho činnost.

První akcí, kterou se Spolek Fakt-Um, o. s., představil, byl Podblanický kreativní jarmark ve Vlašimi pořádaný 24. listopadu 2012. Tehdy se v sálech Kulturního domu Blaník prezentovalo přes třicet řemeslníků a tvůrců z celého regionu. Mnozí kromě prodeje svých výrobků přímo na místě ukazovali, jak jejich díla vznikají. Součástí akce byla i módní přehlídka háčkované a pletené módy a doplňků. Jarmark byl velmi úspěšný, proto spolek plánuje uspořádat další ročníky opět v předvánočním čase.

V květnu letošního roku byl Spolek Fakt-Um, o. s., spoluorganizátorem akce Květinový den v Sázavě. Ta se konala na podporu obnovy a restaurování jedné z barokních fresek v ambitu zdejšího kláštera, který patří mezi národní kulturní památky. Na nádvoří Sázavského kláštera spolek představil regionální tvůrce s originálním zbožím – od šperků, dekorací a módních doplňků po dřevěné, skleněné, keramické i kovové výrobky. Vytrvalý déšť bohužel omezil tvořivé dílničky pro děti, ale ukázky některých řemesel nezastavil. Fakt-Um připojil ke Květinovému dni také dětskou výtvarnou soutěž. Výtvoři dětí na téma květiny, svatba a Den matek byly instalovány na chodbách kláštera. Návštěvníci je mohli nejen obdivovat, ale také zakoupit, a přispět tak na dobrý účel – odkrývání fresek v Sázavském klášteře.

Oslavou Dne dětí započal Spolek Fakt-Um, o. s., spolupráci s Farmou Blaník v Ostrově u Vlašimi. V celodenním programu nabídl tvořivé dílničky pro děti i dospělé, rukodělné výrobky i ukázky řemesel. Ještě v průběhu letošního

roku je v plánu spoluúčast na dalších víkendových akcích farmy, například srpnových Letech nad Blaníkem, podzimním Vinohraní a snad i některých jiných.

Mezi vize spolku mimo jiné patří sdružování osob se zájmem o ruční práce a vlastní tvorbu, zviditelnění a přiblížení řemeslných technik široké veřejnosti, podpora, propagace a popularizace řemeslníků a výtvarníků. Na základě toho spolek nyní připravuje tvořivé kurzy pro širokou veřejnost, plánuje organizování dalších jarmarků, prezentaci jednotlivých řemesel a podobné akce. Odpolední i víkendové workshopy nabídnou účastníkům pohled na jeden materiál z mnoha stran. Jaké kurzy, kdy a kde proběhnou, a co dalšího se chystá, se lze dovědět na webových stránkách spolku.

Základnu občanského sdružení tvoří devět lidí. Jsou to: Jana Gilchrist, Lada Janková, Helena Kovářiková,

Štěpánka Macková, Miroslava Ptáčková, Monika Schiszmanová, Jan Štědra, Martina Štědrová a Petra Tušerová, jejichž vizitky najdete níže. Tato skupina dává dohromady další řemeslníky z širokého okolí Vlašimi, Benešova, Sázavy i Votic, a tak nabídka na jarmarech bývá opravdu pestrá.

Členové spolku Fakt-Um:

YAHOODKA – Jmenuji se Jana Gilchrist, pocházím z Vlašimi. Věnuji se ručnímu tvoření,

nyní u mě převažuje malování na sklo a drátování černým žíhaným drátem. Abych drátované výtvoři oživila, kombinuji je se sklem (korálky), hlinou (hliněné komponenty), dřevem (dřevěné ozdoby) a vlnou (plstěné kuličky). Ve Spolku Fakt-Um nabídnou kurz skleněného malování vypalovacími barvami.

G LADY – Jmenuji se Lada Janková. Mým světem jsou jehlice, háčky a všechny možné i nemožné druhy přízí. G Lady – Galerie u Lady – je můj vysněný obchůdek ve virtuálním světě internetu i v podobné kamenného obchůdku ve Vlašimi. Nabízím nejen módní doplňky, ale hlavně pletenou a háčkovanou módu a bytové dekorace. Pod hlavičkou Fakt-Umu nabídnou

kurz pletení a háčkování v rámci tvořivého zamotaného odpole dne.

DÁRKY-VITRAŽE – Mé jméno je Helena Kovářiková, jsem z Čerčan. Zabývám se technikou Tiffany, s jejíž pomocí vytvářím stínidla na lampy, bytové dekorace i menší předměty. V Českém Šternberku provozuji obchůdek s originálním dárkovým zbožím, kde nabízím i výrobky svých kolegů ze Spolku Fakt-Um.

OKAKIK – Jmenuji se Štěpánka Macková, tvořím pro své potěšení i pro radost dětí i dospělých náprstkové

figurky z plsti. Baví mne si hrát s korálky, nitěmi a barvami. Pro Spolek Fakt-Um navrhuji vizitky, plakáty a jiné drobné grafické práce.

PERMONÍK – Jmenuji se Miroslava Ptáčková. Pocházím z Olomouckého kraje, ale už 10 let žiji ve Vlašimi. Ve volném čase se věnuji drátování především měděnými dráty. Tvořím z nich bytové dekorace, vánoční i velikonoční ozdoby, šperky, dárkové ozdobené sklo a další spíše drobnější věci. Občas vedu kurzy dekoračního drátování, ve Spolku Fakt-Um dělám ještě korektury textů.

MONIKASCH – Jmenuji se Monika Schiszmanová, bydlím v obci Heřmaničky na Voticku. První ruční tvorbu, jako vyšívání, pletení a šití, mi ukázala a naučila maminka. Ke konci základní školy mě okouzly kraslice a perníčky, které se staly mou srdcovou záležitostí. Na akcích pořádaných nejen Spolkem Fakt-Um předvádím malování kraslic a perníčků.

REGINHART – Jsme Martina a Jan Štědrovi, profesionální rytci skla ze Sázavy. Snažíme se o oživení a znovuvzkříšení klasické rytiny. Naším cílem je zvýšit zájem veřejnosti o nejstarší a nejnáročnější dekorační techniku ve sklářském odvětví. Dekorujeme nápojové i užitkové sklo na zakázku. Dále se zabýváme fusingem – výrobou lehaného skla. Touto technikou zhotovujeme upomínkové předměty, předměty do interiérů i vitráže. Nejdůležitější náplní naší práce je kombinace různých technik, a tak docílení neopakovatelných a vždy originálních předmětů.

LOLIPOP – Jmenuji se Petra Tušerová, pocházím ze Zlínského kraje, ale již čtvrtým rokem žiji v Benešově. Kreativita ve mně ukrytá se stále urputněji dere na povrch, a proto se opět vznáším na vlnách fantazie, snění a tvoření. Nejvíce mě nadchla tvorba šperků z křišťálové pryskyřice, které se věnuji dodnes. Mám ráda ten moment, kdy se díky křišťálové pryskyřici stane obyčejný bižuterní komponent krásným šperkem. Proto mě neustále tvoření s pryskyřicí tak fascinuje. ♦

Miroslava Ptáčková

Hradištko – oáza klidu a pohody na soutoku Vltavy se Sázavou

Vesnička na soutoku Vltavy se Sázavou snad byla předurčena k tomu stát se turistickým rájem. Do něj Hradištko, které bylo původně chudou zemědělskou oblastí doslova a do písmene přivedla železnice, konkrétně legendární trat přezdívaná Posázavský Pacifik. Do krajiny přivezl zejména Pražany. Když navíc objevili kouzlo řeky Sázavy a jejího okolí, věhlas na sebe nedal dlouho čekat.

„Hradištko s osadami Brunšov a Pikovice byly na přelomu 19. století chudou zemědělskou oblastí. Na počátku 20. století byl vystavěn Posázavský Pacifik. Otevřel krajinu pro Pražany, kteří měli kapitál a zájem poznávat něco nového. Lodní doprava na Vltavě zase napomohla rozvoji obchodu a turismu v regionu středního Povltaví. Dynamicky se rozvíjely zejména Pikovice a Brunšov. Po obou řekách se přepravovalo dříví, písek a kamenivo na stavbu velkých vodních děl na Vltavě,“ popsal místostarosta Hradištko Václav Buriánek. Mezi válkami sem pak jezdili

Pražané za dobrodružstvím a sportem, a položili tak základ trampingu. Po roce 1950 se Pražané do této oblasti zpustošené násilným vystěhováním během druhé světové války vraceli jako rekreanti. To mělo za následek masivní chatovou výstavbu. Do roku 1968 bylo v obci 600 trvale žijících obyvatel, počet chat se ale vyšplhal ke 2 000. Pikovičtí hasiči navíc na břehu Sázavy provozovali veřejné tábořiště, kde bylo ve dvou táborech až 600 stanů. „Sázava byla mohutnější a výrazně čistší, každou půlhodinu přivázely vlaky další davy rekreantů,“ připomněl Václav Buriánek. Noví obyvatelé, kteří s vidinou klidu a odpočinku nakupovali místní pozemky a stavěli na nich své letní příbytky, mezi starousedlíky zapadli. Podle Václava Buriánka je to i díky tomu, že zdejší krajina je tak rozmanitá, že nikde nevznikla velká enkláva rodinných domků.

Stejně jako v jiných podobných sídlech se i obyvatelé Hradištko rozdělují na ty, kteří se starají o veřejné dění, a ty, kterým je lhostejné. „Máme tady hodně mladých lidí, při počtu obyvatel 1 850 máme jeden z nejnižších věkových prů-

měrů. Obec v posledních 20 až 30 letech hodně omládlá, na běžné veřejné zasedání zastupitelstva ale chodí málo lidí, podněty občanů jsou dobré, ale ne každý nápad se ale dá realizovat,“ posteskl si místostarosta.

Ráj turistů

Lidé podle Václava Buriánka přišli do Hradištko kvůli krajině, čistému ovzduší, rekreačnímu využití, blízkosti Prahy. „Tyto aktivity chceme dál rozvíjet. V minulých letech se udělovalo nové značení cyklistických tras, na kolech jezdí hodně lidí i v tomto složitém terénu. Na jaře jsme upravili břeh Sázavy mezi pikovickým mostem a Davlí, který byl pokrytý nánosy bahna, a pěší trasa byla zarostlá. Ve spolupráci s obcí Petrov jsme ji obnovili a dnes je tam krásný chodník, využívaný turisty k cestám za nákupy, místními k procházkám, pejskaři i cyklisty,“ přiblížil Václav Buriánek. Loni obec otevřela naučnou stezku Vystěhované Hradištko, která připomíná tragické osudy regionu za druhé světové války. K vyhledávaným atrakcím patří také naučná stezka vedoucí na vrch Medník. V této cenné lokalitě, národní přírodní památce, roste jako na jediném místě v České republice vzácná rostlina Kandík psi zub, která je i ve znaku obce Hradištko.

Turistům bude od letošního roku sloužit také nové informační centrum. Vzniklo v cihlovém domku na mostě přes řeku Sázavu v Pikovicích, kde kdysi sídlil výběrčí mytného, v posledních letech ale objekt nebyl využíván.

Obec myslí hlavně na místní obyvatele

Turismus i přes svou masovost není podle Václava Buriánka rozhodujícím prvkem práce zastupitelstva. To se stará především o majetek obce, provoz školy apod. V minulých letech například obec rozšířila kapacitu mateřské a základní školy, stálo to 22 milionů korun. Loni postavila vodovod za 25 milionů korun. Letos vybuduje novou kanalizaci, na kterou dostala dotaci 48 milionů korun, dalších 10 až 12 milionů korun na ni přidá ze svých zdrojů. Základní rozpočet obce se pohybuje kolem 22 až 23 milionů korun, loňský finální rozpočet byl téměř 50 milionů korun. Letošní příjem by měl být díky novému rozpočtovému určení daní vyšší asi o čtyři miliony korun. „Zatím jsme se nerozhodli pro zvýšení daně z nemovitosti, určitě by nám to přineslo nějaké peníze,“ dodal Václav Buriánek. Obec našla finanční zdroje i v prodeji stavebních parcel.

V současnosti Hradištko připravuje pátou změnu územního plánu. „Máme 550 rodinných domů a 1 850 chat. Základ územního plánu vznikl v 90. letech minulého století, kdy jsme

usilovali o plynofikaci, dnes se ale ukazuje, že je nereálná. Pozemky v okolí se vrátily restituentům, všechny volné plochy byly zatravněny a orná půda v podstatě už neexistuje. V obci je 300 až 350 volných stavebních pozemků pro rodinné domy, což znamená, že při obecně se snižujícím počtu obyvatel na bytovou jednotku by v nich mohlo žít 900 až 1 000 lidí. V posledních asi 15 letech se počet obyvatel Hradištko zvýšil asi o 700 lidí, zejména přestavbou chat na ro-

dinné domy. K trvalému pobytu se u nás přihlašuje také dost chatařů,“ dodal místostarosta.

Rozvoj Hradištko ale podle něj brzdí nedorozřešený majetkový spor s církví. Zastavil například realizaci projektu obnovy zeleně v centru Hradištko za šest milionů korun, na který obec dostala dotaci.

Hradištko nemá velkého zaměstnavatele a firmy, které tu působí, v posledních letech výrazně snížily počet zaměstnanců. Odhadem 80 procent obyvatelstva dojíždí do zaměstnání, zejména do Prahy, Davle, Jílového nebo Benešova, což znamená velkou dopravní zátěž místních komunikací. Podle Václava Buriánka by také obyvatelé uvítali v obci lepší služby, zejména obchodního rázu. ♦

jt

Mateřské centrum Hvězdička – deset let jako na houpačce

Benešovské Mateřské centrum Hvězdička si v letošním roce připomíná deset let od svého vzniku. Teď s odstupem času si říkáme, co nás vlastně tehdy, v roce 2003, vedlo k tomu, že jsme centrum založily. Z pohledu rodičů, kteří si dnes pro sebe a své malé děti mohou v Benešově vybírat z bohaté nabídky kroužků, kurzů a jiných aktivit, bude možná těžko představitelné, že před deseti lety v našem městě nebylo pro rodiny s dětmi téměř nic. Když jsme se chtěly s dětmi někde sejít, jedinou volbou bylo scházet se doma nebo v parcích a na hřištích. Postupně jsme zjišťovaly, že je nás víc takových, kterým takhle situace nevyhovuje. Následovalo pár schůzek, kde se plánovalo a vymýšlelo, jak bychom vytvořily klub pro rodiče s dětmi. A nejen to. Chtěly jsme místo, kde bychom se mohly učit novým věcem, rozvíjet se a předávat si zkušenosti.

Na úplném začátku nás maminek mohlo být tak deset, možná patnáct. Velmi spontánně jsme zjišťovaly, že každá z nás má určité přednosti či schopnosti, které může poskytnout ve prospěch ostatních. Jedna mohla vést děti k hudbě, druhá k výtvarným a kreativním činnostem, třetí zvládla vyučovat angličtinu. Další se orientovala v administrativě, jiná dokázala napéct výborné perníkové medaile na sportovní odpoledne. Právě úplné začátky fungování mateřského centra byly nejhezčí. Založily jsme pozitivně naladěnou komunitu, kde jsme se bez ohledu na čas a peníze snažily společně vytvořit novou organizaci pro rodiny, která v Benešově do té doby nebyla.

Nadšení nechybělo, scházely ale prostory

Nadšení nám nechybělo. Co však chybělo, byly prostory, kde bychom svou činnost mohly provozovat. A také finance. A tak jsme šly do boje. Žádaly jsme městský úřad, obcházely sponzory, spojovaly se s partnery. Tam, kde nás vyhnali dveřmi, jsme vlezli oknem. Dodnes si pamatuji na některé rozhovory, a zdaleka ne všechny byly příjemné. V hlavě mi třeba utkvěla diskuse s jednou tehdejší městskou zastupitelkou. Ta nás vykázala s tím, že s její podporou počítat nemáme, protože je vidět, že se jen doma nudíme a vymýšlíme hlouposti. Že kdybychom jako ona za mlada musely stát fronty na pomeranče, tak bychom na něco takového čas neměly. Ani dnes její názor nechápu – zřejmě „kdo nic nedělá, nic nezkaží“.

Ale my jsme něco dělat chtěly. Trvalo to půl roku a povedlo se. Od října 2003 jsme provizorně fungovaly v Domě dětí a mládeže v Benešově. V únoru 2004 jsme se stěhovaly do prostor v bývalých lázních a tři roky na to do piaristické koleje na benešovském Masarykově náměstí. Tady jsme dosud. Zpočátku jsme měly otevřeno dva dny v týdnu. Pak tři. V současné době už Hvězdička nabízí své aktivity pět dní v týdnu. Doslova a do písmene od rána do večera. V nabídce jsou kroužky a kurzy pro děti zaměřené na pohybovou, kreativní, výtvarnou i jazykovou činnost. Dva dny v týdnu je k dispozici školička

– hlídání dětí. Do programů Hvězdičky se zapojují i dospělí bez rozdílu věku. Vybrat si mohou z řady cvičení, výuky jazyků, kreativních dílen či keramiky. Pořádáme také nejrůznější besedy, poradny a diskusní skupiny.

Mateřské centrum se profesionalizuje

Rozšíření záběru mateřského centra si žádalo jeho profesionalizaci. Když se z desítek uživatelů služeb centra stanou stovky a z několika programů a kurzů jsou jich najednou desítky, tak to ani jinak nešlo. A tak jsme na pracovní smlouvu zaměstnaly nejprve jednu, pak druhou pracovníci. S odstupem času musím poznamenat, že jsme měly šťastnou ruku. S velkým respektem říkám, že zvládat aktivity pro děti, od těch nejmenších až po předškoláky, a zároveň poskytnout kvalitní servis rodičům, k tomu zajistit administrativu, koordinaci s lektory, si žádá velké nasazení, diplomacii a kreativitu. To

dodali odvahu, abychom o dotace usilovaly, což byla správná cesta. Zároveň nám pomohli s přípravami prvních nabídek. Neméně si vážíme podpory a kontaktu s dalšími aktivními organizacemi, podnikateli a obcemi, kteří se na platformě Posázaví spojili a podílejí se na strategii a rozvoji regionu.

Těch deset let nebylo vždy jen růžových. Asi nejvíce do úzkých se mateřská centra dostávají v posledním roce. Neuvěřitelným tempem nám narostla konkurence. Organizace a firmy, které nabízejí aktivity pro děti, rostou jako houby po dešti. Zároveň je cítit ekonomická krize. Prostě šetří se všude. Víme o mateřských centrech, která díky tomu musela ukončit či výrazně omezit svou činnost. Hvězdička si i v těchto časech stojí dobře. Jen více než kdy jindy musíme přemýšlet o ekonomice provozu. Pečlivě zvažovat každou vynaloženou korunu. Zda se nám vrátí zpět. A co je podstatné – důležité je mít kolem

všechno naše pracovníce mají. Takže díky, Martino Götzová, Blanka Škorpová a dříve Katka Bultasová.

Kdo si myslí, že mateřské centrum je časově nenáročný projekt, velmi se mylí. Nároky na řízení, včetně finančního, se dají srovnat s malou firmou. Intuice je dobrá věc a nám našťastí funguje, ale bez plánování se přežít nedá. Velkou zpruhou jsou pro nás dotace. Protože ať se snažíme, jak se snažíme, zatím se bez nich neobejdeme. Samozřejmě, nic není zadarmo. Každá dotace nás zatíží dalším papírováním. Ale jak říká staré české přísloví „co tě nezabije, to tě posílí“, a tak i my se stále posilujeme. I díky dotacím jsme se v minulých letech pustily do činností, na které bychom si jinak netroufily. A ejhle. Ony fungují. Díky dotacím jsme třeba otevřely kreativní dílny pro dospělé, které svého času patřily k nejoblíbenějším aktivitám v nabídce Hvězdičky.

Cenné je pro nás partnerství s Posázavím o.p.s. Byli to právě lidé z Posázaví, kteří nám před lety

sebe správné lidi. Ty, pro které je Hvězdička srdeční záležitostí a jen tak ji padnout nenechají. I když pro své děti už to neděláme, ty už dávno mateřskému centru odrostly a víc než co jiného s nimi řešíme nastupující pubertu.

V letošním roce jsme se s mateřským centrem aktivně zapojily do projektu Sanace rodiny v Benešově. Jeho prostřednictvím se snažíme pomáhat v rodinách, kde z jakýchkoliv důvodů mohou být děti ohroženy. Například rodiny v obtížných finančních a sociálních problémech, rodiče závislí na návykových látkách, nebo s nižším intelektem, kdy jen obtížně zvládají péči o své děti. Věříme, že tato naše pomoc má smysl. Zároveň si znovu a znovu uvědomujeme, že fungující rodina, spokojení rodiče a hlavně děti, které mají dostatek podnětů pro svůj rozvoj, jsou hodnoty, které jsou velmi cenné. A pokud jsme v Mateřském centru Hvězdička za těch deset let mohly k posilování těchto hodnot přispět, myslíme si, že naše snaha měla smysl. ♦

Jana Čechová, předsedkyně MC Hvězdička

Sportovci s mentálním postižením závodili na Nové Živohošti

Ve dnech 28. – 30. května 2013 proběhl na Nové Živohošti již 24. ročník Sportovních her pro sportovce s mentálním postižením. Tradičně ho pořádalo Sdružení Sport ve spolupráci s Centrem sociálních služeb (CSS) Tloskov. V letošním roce se her zúčastnilo celkem 325 sportovců, z toho 120 sportovců z CSS Tloskov a 205 sportovců z 23 sportovních klubů z celé ČR.

I přes nepřízeň počasí proběhly všechny turnaje, atletické disciplíny a kulturní vystoupení dle programu her. Realizační tým zajistil náhradní vnitřní prostory – jídelna Tobogán campu na-

hradila venkovní areál pro boccu, tělocvična v CSS Tloskov byla využita pro kolektivní sporty – volejbal, přehazovanou a malou kopanou. Sportovci i trenéři přijali změny a ocenili flexibilitu organizátorů.

Děk patří všem, kteří se na pořádání Sportovních her podíleli. Bez podpory vedení CSS Tloskov, týmu rozhodčích, volentérů, dobrovolníků a sponzorů by nebylo možné tuto akci pro sportovce s mentálním postižením pořádat. ♦

Radka Jiroušková

Benešov nabízí zábavu dětem i milovníkům historie

Chcete si užít dobrodružný prima den se svými dětmi nebo se podívat zpátky do historie? Tak neváhejte a navštivte Benešov. Pro letošní rok si město Benešov připravilo pro návštěvníky hned několik novinek, a to dětskou naučnou stezku „S medem za medvědem“ nebo pro milovníky historie stezku „Za Habsburky do Benešova a okolí“.

Stezka S medem za medvědem

Dětská naučná stezka „S medem za medvědem“ od června propojuje Benešov s Konopištěm. Svým zaměřením je určena především dětem od 6 let, projít si ji ale mohou i děti mladší. Hlavní myšlenkou vzniku bylo vytvořit nabídku pro rodiny s dětmi i v samotném Benešově. Stezka proto vede nejhezčí částí Benešova – Karlovem, kde děti nenásilnou formou seznamuje s jednotlivými významnými objekty. Do stezky je zakomponováno také Konopiště, jeho zámecký park a především medvěd Jirka, který zde hraje významnou roli.

„Zámek Konopiště je atraktivní turistický cíl, a to jak pro turisty, tak místní obyvatele. Propojením Benešova se zámek Konopiště prostřednictvím turistického eko-

vláčku vznikla nevšední nabídka pro celodenní rodinný výlet,“ uvedla koordinátorka projektu Petra Orsáková. „Vytvoření stezky znamenalo půlroční intenzivní práci s vymyšlením vhodné trasy, propojením jednotlivých objektů, vytvoření herního plánu s kvízy a rébusy, tak, aby to děti bavilo. Jak se ukázalo, jedním z těžkých úkolů bylo například sehnat odpovídající truhlu „na poklad“, který na konci stezky na děti čeká. Co se v truhle ukrývá, ale prozrazovat nebude. Snad jen to, že je to poklad tak trochu medový,“ doplnila.

V Turistickém informačním centru na Masarykově náměstí v Benešově je možné si vyzvednout herní mapu s úkoly, která návštěvníky provede

celou stezkou. Po cestě na děti čeká spousta zajímavých úkolů a otázek. Začátek je u radnice v Benešově, konec na zámku Konopiště. Stezka má 10 zastavení.

Stezka Za Habsburky do Benešova a okolí

Stezka pro děti ale není jedinou letošní novinkou ve městě. „Po Benešově a okolí jsme připravili pro milovníky historie prohlídkový okruh „Za Habsburky do Benešova a okolí“. Tato stezka má 12 zastavení, je dlouhá 9 km a propojuje místa spojená s arcivévodou Františkem Ferdinandem d'Este“, prozradila Petra Orsáková. „Nyní bychom chtěli k jednotlivým zastavením obou stezek vytvořit informační tabule s doplňujícími údaji o daném místě nebo objektu. Věříme, že se nám to podaří alespoň u jedné z nich ještě v letošním roce,“ dodala.

Obě stezky jsou přístupné po celý rok a dají se absolvovat i na kolech. Vzhledem k tomu, že se nejedná o náročný terén, mohou na kole vyrazit i děti.

Více informací k oběma stezkám naleznete na webových stránkách města Benešov (www.benesov-city.cz) v záložce „Volný čas“ nebo na facebooku, kde je založena samostatná stránka dětské stezky. Zde se dozvíte novinky, doporučení, doplňkové soutěže a další praktické informace. ♦

peo

V Sázavě otevřeli na břehu řeky novou písčitou pláž

V Sázavě vznikla nová veřejná pláž. Vybudovali ji město ve spolupráci s Povodím Vltavy na břehu řeky Sázavy v blízkosti loděnice Na Koupadlech. Upravený a pískem vysypaný terén umožní pohodlný přístup k vodě. Pláž mohou obyvatelé a návštěvníci města využívat bezplatně.

„Pláž je velká zhruba 20 krát 10 metrů. Vybudovali jsme ji našťastí až po první červnové povodni, takže nám ji voda nevzala,“ řekl starosta Petr Šibrava. V lokalitě Na Koupadlech pláž v minulosti už byla, postupně ale zanikla. Na jaře nejprve Povodí Vltavy vykácelo vzrostlé stromy

a keře na břehu a zajistilo terénní úpravy. Město ještě pozemek doplnilo zelení a dřevěným hrazením k zabránění vjezdu automobilů.

V Sázavě dosud byly na břehu stejnojmenné řeky dvě pláže – na Sázavském ostrově a v tábořišti U Hrocha. „Obě pláže jsou součástí kempů a využívají je hlavně jejich návštěvníci. Nová pláž je pod chatovou oblastí, takže si myslíme, že si své příznivce určitě najde,“ dodal Petr Šibrava. ♦

jt

Zámecká kavárna v Odlochovicích zve na občerstvení i na „kus řeči“

Na dobrou kávu, sladké či slané občerstvení i na „kus řeči“ zve Zámecká kavárna v Odlochovicích. V roli obsluhujícího a pomocného personálu se tu střídají klienti zdejšího Integrovaného centra sociálních služeb (ICSS). Otevřeno mají ve středu a čtvrtek od 12 do 17 hodin, v pátek, sobotu a neděli od 10 do 17 hodin.

„Prvotním záměrem bylo vybudovat sociálně-terapeutické pracoviště pro klienty našeho centra. Učí se tu nejen kontaktu s lidmi, ale také běžným věcem, jako například znát hodnotu peněz, zvyknout si na pravidelný pracovní režim, udržovat pořádek, zvládat jednoduché manuální činnosti v kuchyni. Nejde nám jen o zisk, i když i ten je důležitý, hlavní je však integrace klientů. Jsme v malé obci, kde není moc příležitostí k zapojení do sociálního prostředí,“ řekla ředitelka ICSS Jana Petranová.

Zámecká kavárna se nachází v přízemí zámku. Nabízí příjemné posezení s nabídkou mnoha druhů teplých i studených nápojů, sladkého či slaného občerstvení v podobě zákusků, pohárů, toastů a jiných dobrot, na jejichž přípravě a prodeji se podílejí klienti ICSS. Kromě kavárny je možné pronajmout si pro různé společenské

akce, rodinné oslavy, výstavy nebo přednášky také salónek s kulečnickým stolem a sál v patře zámku. Pro přespání je pak možné si pronajmout dva pokoje s příslušenstvím.

ICSS Odlochovice se zaměřuje na poskytování pobytových sociálních služeb dospělým a mladistvým mužům a ženám s mentálním nebo kombinovaným postižením. Sociálně zdatnějším klientům nabízí zaměstnání, další se mohou realizovat v rámci volnočasových nebo terapeutických aktivit v pracovních dílnách, na farmě či v zahradě. V rámci začleňování do komunity obce ale i širšího okolí pořádá ICSS dny otevřených dveří, velikonoční a vánoční jarmarky, výlov odlochovického rybníka a různé hudební – kulturní akce. ♦

jt

Pouť v Hospici Dobrého Pastýře

Je neděle dopoledne a více než 35 dobrovolníků se schází na hlavním organizačním setkání. Následující čtyři hodiny se hospicem přesouvají

překvapíme. Přípravy vrcholí, vše je na svém místě. Poslední neznámou zůstávají návštěvníci. Přijdou?

Tak nějak vypadalo dopoledne před poutí, která se konala v Hospici Dobrého Pastýře v Čerčanech. Lehkou nervozitu ukončil příchod prvních návštěvníků. Na ekumenickou mši, kterou celé slavnostní odpoledne začínalo, jich přišlo okolo padesáti a minimálně ještě třikrát tolik dospělých a dětí se připojilo k následujícímu programu, kterým bylo představení bříšních tanečnic, divadélko pro děti a několik různorodých dělen. Děti s rodiči drátkovaly květiny, naučily se žonglovat nebo techniku

bříšních tanců, svezly se na poníčkovi.

židle, stoly, dekorace všeho druhu, knihovna se plní oblečením určeným na módní dobročinný bazárek, každý si pečlivě připravuje svou pouťovou atrakci. Vše klapě jak na drátkách. Pacienti pozorují cvrkot, jsou zvědaví, čím je odpoledne

Odpoledne se otevřely všechny pouťové atrakce. Střelba z luku na mamuta, zachraňování ryby, kolo štěstí, střelnice, závody formule jedna,

strašidelný hrad, vyprávění pohádkové babičky nebo třeba chůze na chůdách či na lyžích, to byly některé z pouťových atrakcí, kterých se děti nemohly nabažít. Za splnění každého úkolu dostaly žetony, které pak mohly v pohádkovém krámku vyměnit za některou z mnoha užasných cen.

Dospělí během dětského dovádění mohli posedět a občerstvit se, zúčastnit se některé z dělen nebo si nakoupit nějaký model v hospicovém dobročinném bazárku. Samozřejmě si také mohli vyzkoušet pouťové atrakce.

Zajímavý program, krásné pouťové atrakce, bláznivé převleky, spousta dobrot a nádherné počasí, to vše umíchané ve správném poměru, rozradostnilo všechny návštěvníky i pacienty hospice. Překrásné setkání v Hospici Dobrého Pastýře bylo tím nejlepším poděkováním pro dobrovolníky, kteří se na této akci podíleli, ať už organizací samotného odpoledne nebo napečením dobrot či dodáním oblečení do dobročinného bazárku. ♦

Věra Ziková, Občanské sdružení TŘI

Novinky z vlašimských jesliček

Pečovatelky Centra denní péče se o dvouleté a starší děti starají již více než dva roky. Projekt „Maminko, klidně pracuj!“, z jehož finančních prostředků jsou jesličky financovány, v polovině tohoto roku končí. Není ale nutné obávat se o další budoucnost tohoto dětského zařízení. Vzhledem k velkému zájmu rodičů, kteří již dobře vědí, jak kvalitně a pečlivě je o děti v Centru denní péče postaráno, bude provoz pokračovat.

Co všechno se v Centru denní péče děje? Děti se baví, ale jsou jim také vštěpována základní pravidla chování. Radují se z krásného programu, který je pro ně připraven. Učí se k sobě navzájem pěkně chovat. Zpívají, tancují, tvoří a malují, vyprávějí pohádky, hrají první společenské hry a také se učí, jak zvládnout své první samo-

statné aktivity. Každý den děti pobývají venku na přilehlém dětském hřišti s pískovištěm, houpačkou a prolézačkou nebo se procházejí po blízkém okolí, třeba v ovocné aleji. Centrum je vybaveno kvalitními didaktickými pomůckami a hračkami. Výhodou centra je, že zde rodiče mohou pobývat do té doby, dokud se jejich ratolest nesjíže s prostředím.

Zájem o Centrum denní péče je velký a není se čemu divit. Velmi příjemné a profesionální vychovatelky – zdravotní sestry, tvořivý a různorodý program, nádherné prostředí, to vše poptávku po tomto druhu péče o nejmenší děti zvyšuje. A to i přes to, že část nákladů činnosti centra, které bylo doposud financováno z evropských fondů, musí nyní hradit rodiče. Ti v tom

ale nezůstávají sami. Podpoří je město Vlašim, které se bude na financování jesliček podílet. ♦

uz

Na Benešovsko míří kavalerie generála George Armstronga Custer

Oslavou přátelství a spolupráce jezdce a koně je Memoriál generála G. A. Custer. Jeho 13. ročník se uskuteční od 15. do 18. srpna ve Všetech u Neveklova a jeho spolupořadatelem je město Benešov. V programu nebudou chybět ukázky vojenských manévrů, jízda zručnosti, parkúr, terénní jízda, sekání melounů ani válka s indiány. Do čela kavalerie se v roli generála George Armstronga Custer už tradičně postaví duchovní otec memoriálu, herec Václav Vydra. Velet by měl eskadroně asi 180 uniformovaných jezdců.

Scénář manévrů zůstává prakticky stejný. Ve čtvrtek 15. srpna projede kavalerie ulicemi města Benešov, aby pozvala diváky do Všetech. Tam se v pátek 16. srpna uskuteční trénink. Jeho součástí bude seznámení s terénem a nácvik útvarů, které jezdci na koních vytvoří, mimo

jiné jízdy ve dvojstupu nebo čtyřstupu, vzájemné křížení a prolínání řad nebo „větrníky“. Hlavní program odstartuje v sobotu 17. srpna odtroubením budíčku, společnou snídaní a nástupem. Samotné manévry vypuknou kolem 11 hodiny. Po manévrech jezdci předvedou své umění – jízdu zručnosti, parkúr, terénní jízdu a sekání me-

lounů. Pak se vydají na vyjížďku do okolí, během níž se před diváky na louce strhne válka indiánů s pěšáky, do níž se zapojí po svém návratu i kavalerie. Oficiální program zakončí večerní taneční zábava. V neděli 18. srpna se jezdci kavalerie rozjedou do svých domovů.

Memoriál nese jméno generála George Armstronga Custer (1839–1876), který byl velitelem kavalerie armády Spojených států amerických. Padl v bitvě u Little Bighornu, kde bojoval proti koalici domorodých indiánských kmenů. Jednalo se o jedno z nejznámějších a nejkrvavějších střetnutí mezi indiány a bělochy, které bylo zvětšeno v řadě literárních děl. Jediným, kdo z Custerova oddílu bitvu přežil, byl kůň Komanč, který se později stal doživotním čestným členem nové 7. kavalerie a podle zvláštního rozkazu ho nikdo nesměl osedlat ani na něm jezdit. ♦

Kam v Posázaví v létě za kulturou?

Benešov

BENEŠOVSKÉ POSVÍCENÍ

Pořadatel: Kulturní a informační centrum, příspěvková organizace
Sobota 17. 8.

8:00 – 12:00 Masarykovo nám., Posvícenský farmářský trh, Duo Evergreen

20:00 – 23:00 Masarykovo nám., Posvícenská zábava – Horváth band
22:00 parkoviště Pod Brankou, Ohňostroji

Neděle 18. 8.

9:30 kostel sv. Mikuláše, Mše svatá

10:30

ulice Na Karlově, Táborští pouličníci

10:45

u zříceniny Na Karlově, Princezna a kouzelná píšťalka – Divadélko KOS

11:30

ulice Na Karlově, Táborští pouličníci, výtvarné dílničky pro děti, stánkový prodej s rozmanitým zbožím, občerstvení

Pondělí 19. 8.

17:30

Masarykovo nám., Posvícenská „Pěkná hodinka“ – Mistříňanka

Zámek Konopiště

Pořadatel: Zámek Konopiště

Večerní procházka zámek Konopiště

24. 7.; 7. 8.; 21. 8. od 20 hodin

Návštěvníci uvidí v tajemné večerní atmosféře i místa, kam se během tradičních prohlídek nechodí. Průvodce vám budou dělat současníci arcivévody Františka Ferdinanda d'Este. Prohlídku doprovází vyprávění o vášních arcivévody. Nutná rezervace.

F. F. d'Este s rodinou na Konopišti

2. 8. – 11. 8.

Arcivévoda F. F. d'Este s rodinou stráví dovolenou na Konopišti.

Františkovy ovocné knedlíky

3. 8. od 10 hodin

Zámek Konopiště navštíví František Ferdinand d'Este se svojí rodinou a kuchaři mu připraví jeho oblíbené ovocné knedlíky, které můžete ochutnat i vy. V tento den uvidíte také ukázkou vaření středověkého piva.

Hrado-zámecká noc

31. 8.

Noční procházky zámek Konopiště, noční skleničky, další doprovodný program.

Benice

POHÁDKOVÉ LÉTO V BENICÍCH

Pořadatel: Hřebčín Favory

Divadelní představení pro děti. Každý pátek od 18 hodin.

19. 7. Všechno lítá, Kejklíř Vojta Vrtek z Doudleb

26. 7. Perníková chaloupka, Buchty a loutky

2. 8. Pinocchio, divadlo Já to jsem

9. 8. Sněhurka, Studio dell'arte

16. 8. Vodnická pohádka, Divadelní společnost Koňmo

23. 8. Byla jednou koťata, Divadlo Silesia Ostrava

Kácov

KULTURNÍ AKCE V KÁCOVĚ

27. 7., 10. a 24. 8. Taneční večer – půjčovna loďek

17. 8. Pouťový jarmark

17. – 18. 8. Kácovská pouť

31. 8. 7. ročník Kácovského běhu

31. 8.

Veteran Rallye

7. 9.

Posvícenský jarmark

14. 9.

Uzamykání Sázavy

14. 9.

Pivní slavnosti

29. 9.

Ukončení sezony na zámku Kácov

Sázava

SouLadění s Jaroslavem Duškem 2013

31. 7. Čtyři dohody (+ tlumočení pro neslyšící)
zahájení v Sázavském klášteře a ceremonie poděkování
Slunci (Augustin)
1. 8. Pátá dohoda a Ondřej Smeykal (didgeridoo), dožínkový
rituál

2. 8. Divadlo Vizita, Spirituál kvintet
3. 8. Čtyři dohody a lesní skřítek, staré tance a naše kořeny
4. 8. Pátá dohoda a Škola malého stromu (Iveta Dušková),
společný ohm pro poděkování místu
- Představení se konají u Zeměloďi v Sázavě-Sedlišti. Více informací na
www.zemelod.cz a www.terramitica.cz

Týnec nad Sázavou

LETNÍ DIVADELNÍ SCÉNA POSÁZAVÍ

Pořadatel: Město Týnec nad Sázavou

Tradiční letní divadelní představení pro děti na hradě Týnec nad Sázavou. Začátky v 17 hodin.

20. 7. Daleká cesta, Divadlo Mímotaurus
27. 7. Pohádky pod Řípem, Naše divadlo – Eva Hrušková a Jan Přeučil
10. 8. Zpívankový kabaret, Liduščino divadlo
17. 8. Nápad myšky Terešky aneb o zlé koze, Divadlo Matěje Kopeckého
24. 8. Aprílová školka Jiřího Žáčka, Eva a Jana Hruškoví
31. 8. Popelka, Divadlo Netopýr

TÝNECKÝ STŘEP

Pořadatel: Město Týnec nad Sázavou

Tradiční městské historické slavnosti – hudba, tanec, divadlo, dobové
tržiště a občerstvení.
10. 8. od 13 hodin.

Petr Praun a šermíři Grex-Sever

Gotický turnaj o ruku princezny
Piráti z kamrlíku
Loupežnické historky
Gladiátoři
Kavalíři na dvoře Rudolfa II.
Škola tance
Historické tance staré Anglie

Divadlo Špílberg, Brno

Maxipes Fík
Králíci z klobouku
Kocourek Modroočko
Kytice

Subulcus – středověká hudba, Ivo Horák, Liberec

Cornu Cervi – středověká hudba, Piotr Syposz – Polsko

NETOPÝŘÍ NOC

Pořadatel: Město Týnec nad Sázavou

30. 8. od 19 hodin

- pozorování kolonie NETOPÝŘA VELKÉHO ve věži s výkladem
- ukázka OCHOČENÝCH handicapovaných netopýřů

- PŘEDNÁŠKA Letem světem netopýřů
- sledování netopýřů ULTRAZVUKOVÝMI DETEKTORY u řeky
- AKTIVITY PRO DĚTI – výroba placek, výtvarná dílna...
- netopýří STEZKA PRO DĚTI
- výstava ve věži s ukázkou NETOPÝŘÍCH HLASŮ

Vlašim

VLAŠIMSKÉ POHÁDKOVÉ LÉTO

Pořadatel: Město Vlašim

Divadelní představení nejen pro děti. Začátky vždy v 18:30 hodin.
Pohádky v zámeckém parku.

Od 17:30 hodin bude před představením pro diváky zdarma přístupná
Záchranná stanice pro živočichy Vlašim.

20. 7. Vodnická pohádka, Divadelní společnost Koňmo

27. 7. O chytré kmotře lišce, Divadlo Andromeda
3. 8. O Kubovi a Marjance, divadlo Kapsa
3. 8. Comedia dell'arte O panně Zuzaně, *večerní představení pro dospělé*
10. 8. Sněhurka, Studio dell'arte
17. 8. Kolotoč pohádek, Malé divadélko Praha
24. 8. Cirkus plný loutek, divadlo eMILLion
31. 8. Kabinet létajících úžasností, Kejkliřské divadlo

Votice

KAŠPÁRKOVO LÉTO VE VOTICÍCH

Pořadatel: Městské kulturní centrum Votice

Akce v divadélku U Modré kočky „Ve dvoře“.

19. 7. Dechovka M. Včeláka (od 18 hodin)
21. 7. Slon Bimbo v Tramtárii, divadlo Liduščino (od 18 hodin)
26. 7. kapela Poprask, zábava v zahradě (od 20 hodin)

3. 8. ROCKTOM, taneční zábava v zahradě (od 20 hodin)
11. 8. Plaváček, divadlo ELF (od 18 hodin)
16. 8. Pražský Šraml II. (od 18 hodin)
18. 8. Kudy cesta do pohádky, divadlo Liduščino (od 18 hodin)
25. 8. Putování za štěstím, divadlo Kapsa (od 18 hodin)
31. 8. kapela Poprask, loučení s prázdninami (od 20 hodin)

Mateřská a rodinná centra – vstup povolen všem generacím!

Nabízejí kulturní a společenské aktivity pro děti i dospělé, výměnu zkušeností, poradenství, ale také obyčejné „naslouchání“. Děti si zde mohou hrát i učit se, poznají nové kamarády. Na své si zde ale obvykle přijdou i jejich rodiče a prarodiče. Říkají si mateřská, dětská nebo rodinná centra či kluby. Původně vznikla s cílem umožnit matkám s malými dětmi vyjít z izolace, do které se díky celodenní péči o potomky dostávají. Postupně se z nich ale stala vyhledávaná společenská zařízení, která nabízejí tvořivé, vzdělávací, sportovní, rekvalifikační i jednorázové programy pro všechny generace.

Ať si říkají, jak chtějí, jedno mají společné – jsou založena na dobrovolné činnosti aktivních lidí, kteří neváhají obětovat svůj volný čas pro zábavu a vzdělávání druhých. Za programem, který tato zařízení nabízejí, totiž málokdo vidí úsilí, které je třeba věnovat například založení občanského sdružení jako provozovatele centra, shánění prostorů a peněz na jeho činnost, budování vlastní samosprávy... Vyžaduje to nejen chuť a odhodlání, ale také pevné nervy a notnou dávku sebevědomí. Předpokladem úspěchu je totiž schopnost orientovat se v zákonech, umět jednat se sponzory, dokázat oslovit obecní úřady, znát potřeby okolí...

V Posázaví je takových aktivních lidí, zdá se, dost. Vždyť tady fungují přes dvě desítky mateřských a rodinných center a klubů nebo dětských koutků. A nejsou jen výsadou velkých měst. Mají je také v Divišově, Maršovicích, Postupicích, Čerčanech, Kamenném Přívozu, Choceradech i Olbramovicích.

Ve Struhařově vzniklo v roce 2009 z iniciativy několika rodin Rodinné centrum Strouháček. Od samého počátku úzce spolupracuje s obcí. „Společnými silami se již podařilo vybudovat v obci dětské hřiště, vydat 17 čísel „Struhařovských listů“ a postavit nový dům pro občanská sdružení,“ říká zástupkyně RC Strouháček

Marie Zelenková. Doplnila, že nabízejí volnočasové aktivity pro děti i dospělé, například tvořivé dílny a hernu pro nejmenší, pořádají různé veřejné akce. Od letošního roku má RC Strouháček nové bezbariérové prostory, které nabídlo k využívání také dětem se speciálními potřebami. A v neposlední řadě využívá hernu rodinného centra i divadelní spolek Struhadlo, ve kterém se setkávají aktivní členové nejen „Strouháčku“, ale i dalších struhařovských sdružení.

V Sázavě založily maminky v roce 2008 Mateřské centrum Putti. Je prostorem pro relaxaci i výměnu zkušeností, nabízí dětem volný program v herně a různých kroužcích. Pracuje na principu svépomoci. Díky podpoře města Sázavy a několika sponzorským příspěvkům se mu podařilo získat vhodné prostory – 3 velké

místnosti se sociálním zařízením a kuchýnkou. „Mateřské centrum v každém městě určitě má svůj význam, i když třeba jenom supljuje mimoškolní aktivity, protože v každém případě děti smysluplně vede. Velikým problémem mateřských center, i toho našeho, je ale financování. Je to věc, která by se měla řešit legislativně. Není možné přenášet tuto ekonomickou zátěž na města a obce, protože mateřská centra nemají většinou svého zřizovatele, jsou dobrovolnými organizacemi a peníze shánějí jen velmi komplikovaně,“ řekl

starosta Sázavy Petr Šibrava.

Přes problémy, které vznik a provoz těchto center přináší, jich neubývá. Naopak vznikají další. Navíc mnoho maminek, které kdysi stály u založení podobných zařízení, pomáhá jejich chod zajistit dál, i když jejich potomci dávno odrostli dětským střešičkám. Podobné společenství, pro něž je typická solidarita, kamarádství, otevřenost a pomoc, by totiž našly málokde. ♦

jt

Název	Město	E-mail	www
Dětské centrum Krokodýl	Benešov	romanabobkova@seznam.cz	http://www.dckrokodyl.cz
Dětský klub Klubíčko o.s.	Maršovice	ecivosram@seznam.cz	
Divišovská Divizna - centrum pro rodiče a děti	Divišov	info@mcdivizna.cz	http://www.mcdivizna.cz
Hlíďáček	Benešov	hlidacek@hlidacek.cz	http://www.hlidacek.cz
Mateřské centrum Převozníček	Kamenný Přívoz	lilimaskova@seznam.cz	http://prevoznicek.webnode.cz
MC Hvězdíčka	Benešov	jana.cechova@nativepr.cz gotmartina@seznam.cz	http://www.hvezdicka.info
MC Kulíšek	Bystřice	kulisekbystrice@seznam.cz	http://www.kulisek.unas.cz
MC Motýlek	Týnec nad Sázavou	mcmotylek@seznam.cz	http://www.mestotytec.cz
MC Permoníček	Jílové u Prahy	permonicek@mcpermonicek.cz	http://www.mcpermonicek.cz
MC Putti	Sázava	veronika.vieweghova@seznam.cz	http://www.putti.cz
MC YMCA Neveklov	Neveklov	neveklov@ymca.cz	http://www.neveklov.ymca.cz/aktivity
Občanské sdružení DRÁČE	Čerčany	drace-cercany@seznam.cz	http://drace-cercany.webnode.cz
R.C.človíček	Týnec nad Sázavou	majdapodana@seznam.cz	http://clovecek-r-c.webnode.cz
RC Kostičky	Postupice	rckosticky@seznam.cz	http://www.kosticky.com
RC Strouháček,o.s.	Struhařov	marie.zelenkova@zelenystatek.cz	
Rodičovský klub Breberky	Vlašim	breberky@csop.cz	
Rodinné centrum Sluníčko	Chocerady	zp@chocerady.cz	http://www.chocerady.cz/rodinne-centrum-slunicko
Rodinný klub Džbánek	Olbramovice Ves	ewa.krizkova@seznam.cz misa.novakova@seznam.cz	

Seznam členů místní akční skupiny a jejich kontaktní údaje k 30. 6. 2013

Název subjektu	Právní forma	Sídlo/adresa trvalého bydliště	IČ	Zástupce subjektu pro MAS	Oblast působení	Postavení a funkce v MAS
Fyzická osoba bez IČ – občan						
Bc. Lucie Onderčaninová	FO	Chrást nad Sázavou 190, Týnec nad Sázavou, 257 41		Bc. Lucie Onderčaninová	děti, rodina	PV, do 30 let
Nestátní neziskové organizace						
Historický klub o.s.	PO	Týnec nad Sázavou, Klusáčkova 2, 257 41	22723650	Zuzana Němcová	historie, kultura	PV
Lidem blíž o.s.	PO	Řehovice 21, Maršovice, 257 56	22758895	Ing. Hana Bažlková	děti, rodina, sociální služby	PV, DR
Mateřské centrum Hvězdíčka	PO	Benešov, Vančurova 1146, 256 01	26627311	Ing. Jana Čechová	děti, ženy, rodina	PV, KPR
Mateřské centrum Motýlek	PO	Týnec nad Sázavou, Okružní 520, 257 41	70858691	Mgr. Marcela Krejčíková	děti, ženy, rodina	PV, KPR, DR
Mateřské centrum PUTTI, o.s.	PO	Sázava, Pod Chladem 465, 285 06	22684239	Bohumila Boušková	děti, ženy, rodina	PV, KPR
MC Kulíšek	PO	Bystřice, Jeřutovo náměstí 115, 257 51	26987112	Vanda Pechová	děti, ženy, rodina	PV, KPR
Mezinárodní společnost pro vědomí Křišny, Hnutí Hare Křišna	PO	Městečko 1, Chotýšany, 257 01	73631639	Barbora Lichádková	církev, zemědělství	PV
Ochrana fauny České republiky o.s.	PO	Votice, Zámecká ul. 1, 259 01	67778585	Jana Volková	ekologie, děti	PV
POSÁZAVSKÝ PACIFIK	PO	Čerčany, Havlíčkova 445, 257 22	67983570	Lumír Běhal	cestovní ruch	PV
TSK SALITA Benešov	PO	Struhařov 68, 256 01	70103968	Karel Maršálek	kultura, děti	PV
Sbor dobrovolných hasičů Žižany	PO	Žižany, Soběhrdy, 256 01	66133599	Eva Pilveinová	hasiči, děti, kultura	PV, do 30 let
Sbor Jednoty bratrské v Týnci nad Sázavou	PO	Týnec nad Sázavou, Benešova 527, 257 41	73633551	Mgr. Stanislav Škvor	církev, děti, kultura	PV
Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, okres Benešov	PO	Benešov, Nová Pražská 1903, 256 01	63826909	Josef Páv	hasiči, děti, kultura	PV
Sdružení pro ochranu kulturního dědictví – Zlenice	PO	Senohraby, Příčná 61, 251 66	67798195	Vladimír Havelka	památková péče	PV
Sdružení SPORT	PO	Tloskov 1, Neveklov, 257 56	69059403	Radka Jiroušková	děti, rodina, sport	PV
Unie rodičů ČR – sdružení při Gymnáziu Benešov	PO	Benešov, Husova 470, 256 01	70843635	Ing. Vladimír Babka	děti a mládež	PV
ZÁŠKOLAK	PO	Postupice, Školní 153, 257 01	26672553	Jana Jiřiová	děti a mládež	PV
ZO ČSOP Vlašim	PO	Vlašim, Pláteníkova 264, 258 01	18595677	Mgr. Kateřina Červenková	ekologie, děti	PV, VK
Podnikatelé						
Ing. Alois Maceška	FOP	Votice, Kapliřovo náměstí 17, 259 01		Ing. Alois Maceška	zemědělství	PV
Bisport s.r.o.	PO	Týnec nad Sázavou, Ing. Fr. Janečka 511, 257 41	47540311	Jaromír Birolek	cestovní ruch	PV, KCR, SR
Česká spořitelna a.s.	PO	Benešov, Týrsova 162, 256 01	45244782	Ing. Petr Chotivka	banka	PV
ELTSEN a.s.	PO	Benešov, Jana Nohy 1237, 256 01	62957104	Ing. Vladimír Vesecký	doprava, cestovní ruch	PV, KCR
Hotel Všetice s.r.o.	FOP	Všetice 6, Netvořice, 257 44	27438414	Jan Hruška	cestovní ruch, zemědělství	PV
Jaroslav Pelíšek	FOP	Křtiny 11, Netvořice, 257 44	66780551	Jaroslav Pelíšek	kultura, cestovní ruch	PV
Jiří Sternberg	FOP	Jemniště 1, Postupice, 257 01	66781001	Jiří Sternberg	cestovní ruch, zemědělství	PV, SR – předseda
Miroslav Němec	FOP	Týnec nad Sázavou, Brodecká 466, 257 41	68389205	Miroslav Němec	cestovní ruch, zemědělství	PV, KCR, VK
Miloslav Perníček	FOP	Mlékovice – Heroutice 11, Neveklov, 257 56	48929182	Jana Perníčková	cestovní ruch, zemědělství	PV
Obce a města						
Obec Hradištko	PO	Hradištko 2, 252 09	00241245	Ing. Václav Buriánek	veřejná správa	PV
Obec Kamenný Přívoz	PO	Kamenný Přívoz, 10, 252 82	00241351	Jiří Patera	veřejná správa	PV
Obec Křhanice	PO	Křhanice 46, 257 42	00232025	Mgr. Aleš Papoušek	veřejná správa	PV, KPR
Obec Křečovice	PO	Křečovice 9, Neveklov, 257 56	00232068	Monika Pechačová	veřejná správa	PV
Obec Lešany	PO	Lešany 23, Netvořice, 257 44	00232122	František Vrkošlav	veřejná správa	PV
Obec Stranný	PO	Stranný 39, Neveklov, 257 56	00875805	Ing. Karel Voita	veřejná správa	PV
Město Benešov	PO	Benešov, Masarykovo náměstí 100, 256 01	00231401	Bc. Petra Orsáková	veřejná správa	PV
Město Jilové u Prahy	PO	Jilové u Prahy, Masarykovo náměstí 194, 254 01	00241326	Jiří Zápal	veřejná správa	PV, VK
Město Neveklov	PO	Neveklov, nám. Jana Heřmana 80, 257 56	00232386	Marie Krállová	veřejná správa	PV
Město Sázava	PO	Sázava, Školská 194, 285 06	00236411	Jana Van Beberová	veřejná správa	PV
Město Týnec nad Sázavou	PO	Týnec nad Sázavou, K Náklí 404, 257 41	00232904	Adriana Bursová	veřejná správa	PV, KCR
Městys Kácov	PO	Kácov, Jirsíkova 157, 285 09	00236144	Marie Vincová	veřejná správa	PV
Městys Maršovice	PO	Maršovice 89, 257 55	00232181	Bohumil Ježek	veřejná správa	PV
Svazky obcí						
CHOPOS	PO	Chotýšany 54, 257 28	69000948	Ing. Miroslav Kratochvíl	společné aktivity obcí	PV – předseda
Malé Posázaví	PO	Hvězdonice 56, Chocerady, 257 24	69347182	Ing. Kateřina Chobotová	společné aktivity obcí	PV
Mikroregion Džbany, svazek obcí	PO	Votice, Komenského náměstí 700, 259 01	70567646	Ing. Eliška Melicharová	společné aktivity obcí	PV, do 30 let
Státní organizace						
Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Správa CHKO Blaník	PO	Louňovice pod Blaníkem, Vlašimská 8, 256 06	62933591	Ivana Křížová	ochrana přírody	PV
Lesy České republiky, s.p.	PO	Benešov, Želetinka 12, 256 01	42196451	Ing. Miroslav Jankovský	lesy	PV
Úřad práce v Benešově	PO	Benešov, Dukelská 2080, 256 01	72496991	Kateřina Novotná	zaměstnanost	PV
Školy						
Gymnázium Benešov	PO	Benešov, Husova 470, 256 01	61664707	Mgr. Alena Králová	výtuka mládeže	PV

Více najdete na leader.posazavi.com

PV – Programový výbor, KCR – Komise pro cestovní ruch, VK – Výběrová komise, KPR – Komise pro rodinu, MV – Monitorovací výbor, DR – Dozorčí rada, SR – Správní rada

Mateřská a rodinná centra na území Místní akční skupiny Posázaví

